

Rapport

Verenigingsmonitor Arnhem 2024

Verenigingsmonitor Arnhem 2024

In opdracht van Sportbedrijf Arnhem

Mulier Instituut

Niels Meulenbroeks

Janine van Kalmthout

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, april 2025

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Verenigingsmonitor Arnhem 2024

1	Inleiding	6
1.1	Achtergrond	6
1.2	Dataverzameling	6
1.3	Vergelijking met voorgaande monitoren	6
2	Kwaliteit en continuïteit	8
2.1	Samenvatting	8
2.2	Financiën	10
2.3	Sportaanbod	11
2.4	Kader	13
2.5	Accommodatie	17
2.6	Ledental	19
3	Strategie	22
3.1	Samenvatting	22
3.2	Beleid	23
3.3	Financieel beleid	28
3.4	Knelpunten	30
4	Maatschappelijk actief	31
4.1	Samenvatting	31
4.2	Maatschappelijke verantwoordelijkheid	32
4.3	Samenwerking	33
4.4	Betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten	35
4.5	Samenstelling ledenbestand	38
5	Actief vrijwilligersbeleid	41
5.1	Samenvatting	41
5.2	Visie op vrijwilligers	42
5.3	Behoud en opleiding vrijwilligers	44
6	Vitaliteitsindex	47
6.1	Vitaliteitscriteria	47
6.2	Vitaliteitsindex	50
6.3	Groeipotentieel verenigingen	53
7	Verenigingsondersteuning	54
7.1	Samenvatting	54
7.2	Bekendheid en gebruik verenigingsondersteuning	55
7.3	Ondersteuningsbehoefte	57
8	Positief, veilig en inclusief sportklimaat	58
8.1	Preventie	58
8.2	Pedagogisch sportklimaat	59
8.3	Doelgroepenbeleid, diversiteit en discriminatie	65
Bijlage 1 – Responsanalyse		71
Bijlage 2 – Achtergrondkenmerken verenigingen		72

Inleiding

Met deze verenigingsmonitor brengen we de vitaliteit van sportverenigingen in de gemeente Arnhem in kaart. Zo kan de gemeente op de lange termijn een duurzaam beleid voor sportverenigingen vormen.

De uitkomsten van de verenigingsmonitor geven inzicht in de staat en ontwikkeling van het sportverenigingsleven in Arnhem op het gebied van vitaliteit en maatschappelijke rol. Door vergelijking met eerdere monitoren kan de ontwikkeling in vitaliteit van de sportverenigingen gemeten worden. De resultaten bieden handvatten voor de ontwikkeling van het verenigingsbeleid in de komende jaren.

1.1 Achtergrond

De verenigingsmonitor Arnhem is gestart in 2010 en in 2024 wordt de 6e meting uitgevoerd. Sinds 2012 wordt op basis van de verenigingsmonitor een vitaliteitsindex opgesteld. De index is in samenwerking met de gemeente Arnhem samengesteld en bestaat uit vier criteria: strategie, kwaliteit en continuïteit, maatschappelijk actief en actief vrijwilligersbeleid. Deze vitaliteitsindex is specifiek voor Arnhem.

In 2016 is de vitaliteitsindex, naar aanleiding van het afstudeeronderzoek van Stefan de Jonge,¹ uitgebreid. Sinds 2016 vormt deze uitgebreide vitaliteitsindex het uitgangspunt voor de verenigingsmonitor in Arnhem, zo ook in 2024.

1.2 Dataverzameling

De verenigingsmonitor hebben we afgenomen in de vorm van een webenquête. Sportbedrijf Arnhem heeft in samenwerking met het Mulier Instituut 126 sportverenigingen voor dit onderzoek uitgenodigd. De dataverzameling vond plaats van 21 november 2024 t/m 10 februari 2025. Uiteindelijk hebben 66 sportverenigingen de vragenlijst (volledig) ingevuld. Dit is een netto respons van 53 procent.

Op basis van het type sport (binnen/buiten) en omvang van de vereniging vormt de responsgroep geen goede afspiegeling van sportverenigingen in de gemeente Arnhem. Binnensportverenigingen en verenigingen met honderd leden of minder zijn ondervertegenwoordigd in dit onderzoek. De volledige responsanalyse is te vinden in bijlage 1.

1.3 Vergelijking met voorgaande monitoren

De resultaten van de monitor van 2024 zijn in dit rapport waar mogelijk vergeleken met de resultaten van de eerdere onderzoeken.

¹ S. de Jonge (2015). *Vitaliteitsindex onder de loep. Een kwalitatief onderzoek naar de invloed van vrijwilligersmanagement op dimensies van vitaliteit* – scriptie Hogeschool van Arnhem en Nijmegen.

Het is niet zomaar mogelijk om van ‘een ontwikkeling’ te spreken op basis van de resultaten van de verschillende monitoren. Aan elk onderzoek doen andere verenigingen mee. De verschillen in de resultaten tussen de onderzoeken worden deels bepaald door de aanwezigheid van verenigingen die eerder niet meededen. Van de 66 verenigingen die in 2024 deelnamen aan het onderzoek, deden 39 verenigingen ook in 2021 mee. Ondanks dat responsgroepen soms aardig vergelijkbaar zijn naar bijvoorbeeld grootte en type sport (binnen-/ buitensport)(zie bijlage 2), zijn de resultaten uit de verschillende jaren niet direct vergelijkbaar. De eventuele verschillen tussen de jaren worden deels bepaald door de aanwezigheid van een aantal ‘nieuwe’ verenigingen die niet meededen aan de vorige meting. Doordat voor Arnhem sprake is van meerdere metingen vanaf 2010 is de kans groot dat verenigingen aan meer dan 1 meting hebben deelgenomen.

Een kanttekening bij de vergelijking van de huidige monitor met die van eerdere jaren is de grote groep vecht- en verdedigingssporten in de responsgroep van 2024 (21%). Het aandeel van deze groep is veel hoger dan andere jaren (zie [tabel B2.1](#)). Op een aantal thema’s, zoals vrijwilligers en positief sportklimaat, lijkt dit van invloed te zijn op de resultaten.

Leeswijzer

Deze rapportage bestaat uit zeven inhoudelijke hoofdstukken. In hoofdstukken 2 t/m 5 bespreken we de resultaten van de vier hoofdcriteria waaruit de vitaliteitsindex is opgebouwd. In hoofdstuk 6 beschrijven we de resultaten van de vitaliteitsindex. Hoofdstuk 7 gaat specifiek over verenigingsondersteuning van het sportbedrijf en hoofdstuk 8 gaat over een veilig sport- en beweegklimaat.

Kwaliteit en continuïteit

In dit hoofdstuk staat de kwaliteit en continuïteit van de sportverenigingen in Arnhem centraal. We behandelen de financiën, het sportaanbod, kader, de accommodatie en het ledental van de verenigingen.

2.1 Samenvatting

Financiën

In 2024 hadden zeven op de tien sportverenigingen in Arnhem die deelnamen aan de verenigingsmonitor een positief financieel resultaat (71%). Dit was iets vaker het geval voor grote verenigingen dan voor middelgrote en kleine verenigingen. Ten opzichte van het onderzoek in 2021 is dit een verbetering (59%). Deze verbetering is niet zichtbaar voor het aandeel verenigingen dat ruimte heeft binnen de begroting voor onverwachte uitgaven. In 2024 had ruim de helft dit (58%), tegenover twee derde in 2021 (68%). In 2024 hadden buitensportverenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie vaker ruimte voor onverwachte uitgaven dan binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie. In 2021 was dit juist andersom.

Sportaanbod

De helft van de sportverenigingen in dit onderzoek evalueert jaarlijks het sportaanbod (53%). Grote verenigingen doen dit het vaakst, kleine verenigingen het minst vaak. Een overgrote meerderheid geeft aan dat het organiseren van de wekelijkse sportactiviteiten niet veel moeite kost (86%). Dit is een stijging ten opzichte van 2021 (75%). De helft van de verenigingen was in 2024 actief met het aanbieden van nieuwe sport- en spelactiviteiten (51%). Dit aandeel is vergelijkbaar met het onderzoek in 2021 (55%).

Kader

In 2024 hadden zes op de tien verenigingen in dit onderzoek voldoende trainers, driekwart had voldoende vrijwilligers. Een deel van de verenigingen met voldoende vrijwilligers is nog wel op zoek naar aanvulling van het vrijwilligersbestand. Na een dalende trend in de voorgaande monitoren, is het aandeel verenigingen met voldoende trainers en/of vrijwilligers gestegen ten opzichte van 2021.

Twee op de vijf verenigingen hebben op het moment van uitvragen openstaande vacatures voor betaalde medewerkers of vrijwilligers (41%). Bij een kwart van de verenigingen gaat het om vacatures voor een cruciale positie (24%). Dit is lager dan in 2021 (34%). Iets minder dan de helft van de verenigingen denkt en werkt tijdig aan vervanging van vertrekkende trainers (44%). De helft van de verenigingen is altijd op zoek naar nieuwe, aankomende trainers (48%).

Accommodatie

Ongeveer de helft van de verenigingen heeft zowel een eigen sportaccommodatie als kantine (47%). Twee op de vijf heeft geen eigen kantine en geen eigen sportaccommodatie (42%). Een enkele vereniging heeft alleen een eigen sportaccommodatie (8%) of alleen een eigen kantine (3%). Van de verenigingen met een eigen kantine en de verenigingen waarvan de leden gebruikmaken van een sportkantine die niet van de eigen vereniging is, geeft een op de vijf aan een gezonde kantine te hebben (21%). In bijna alle kantines is (gratis) water verkrijgbaar (98%). Twee op de vijf heeft fruit in het assortiment (41%).

Drie op de vijf verenigingen geven aan dat ze met het aantal beschikbare uren in de huidige accommodatie op de huidige locatie nog jaren vooruit kunnen (62%). Een vergelijkbaar aandeel geeft aan dat financiering, huur, onderhoud, beheer en exploitatie helder zijn en naar wens verlopen (68%). Een op de acht verenigingen vindt de accommodatie die ze gebruiken niet in goede staat verkeren (12%). Dit is met name het geval bij binnensportverenigingen.

Ledental

De afgelopen twee jaar is bij ruim de helft van de verenigingen het aantal leden (sterk) toegenomen (59%). Slechts een enkele vereniging had te maken met een afname van het ledental (5%). Ook de verwachtingen voor het komende jaar zijn positief. De helft van de verenigingen verwacht een ledenstijging (50%).

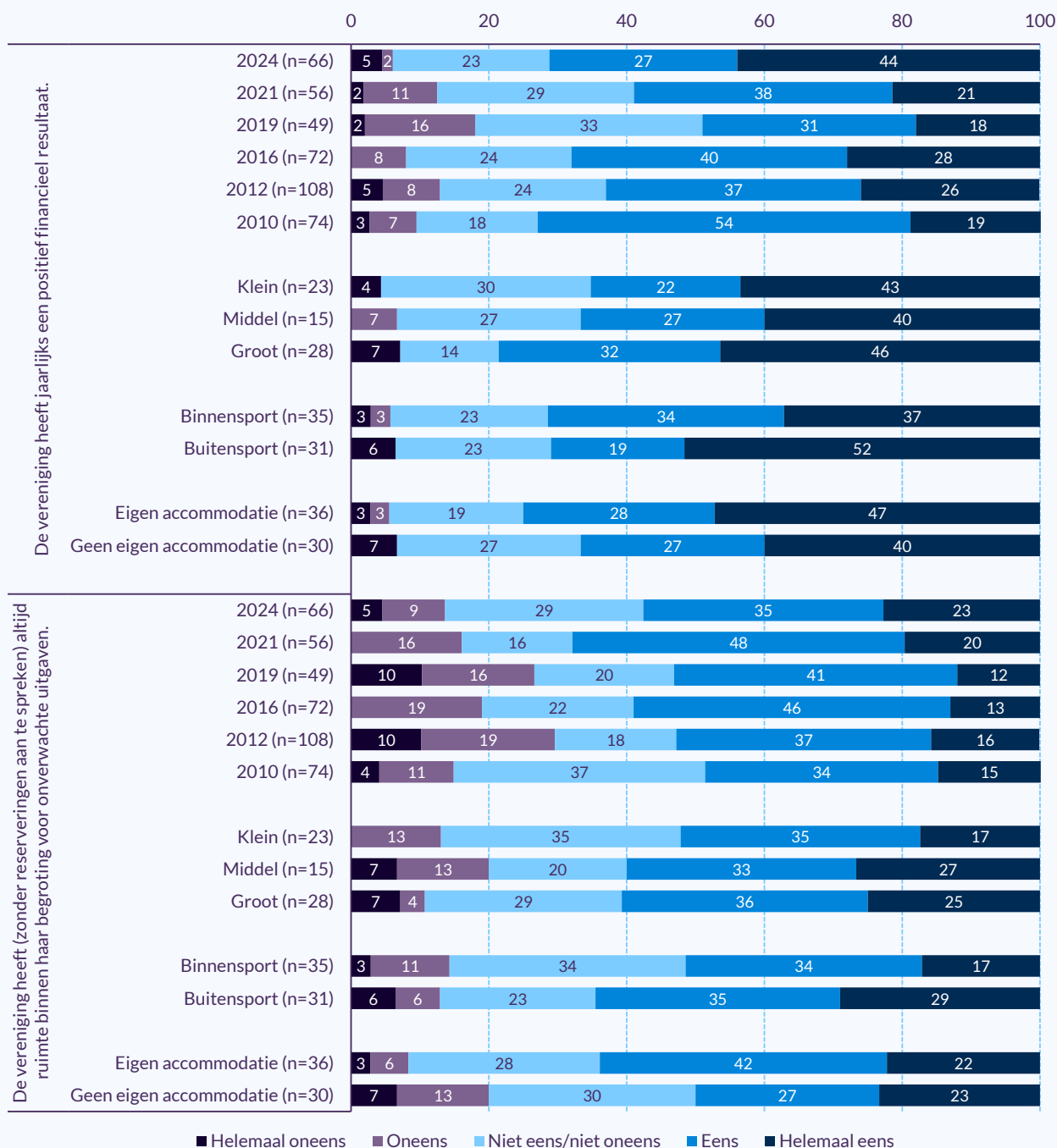
Een kwart van de verenigingen geeft aan te weinig leden te hebben (26%). Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van de eerdere monitoren. Een viertal verenigingen heeft te veel leden (6%). Bij een op de vijf verenigingen vormt het ledental op de korte of langere termijn een bedreiging voor de toekomst van de vereniging (20%).

2.2 Financiën

Figuur 2.1

Staat van financiën sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

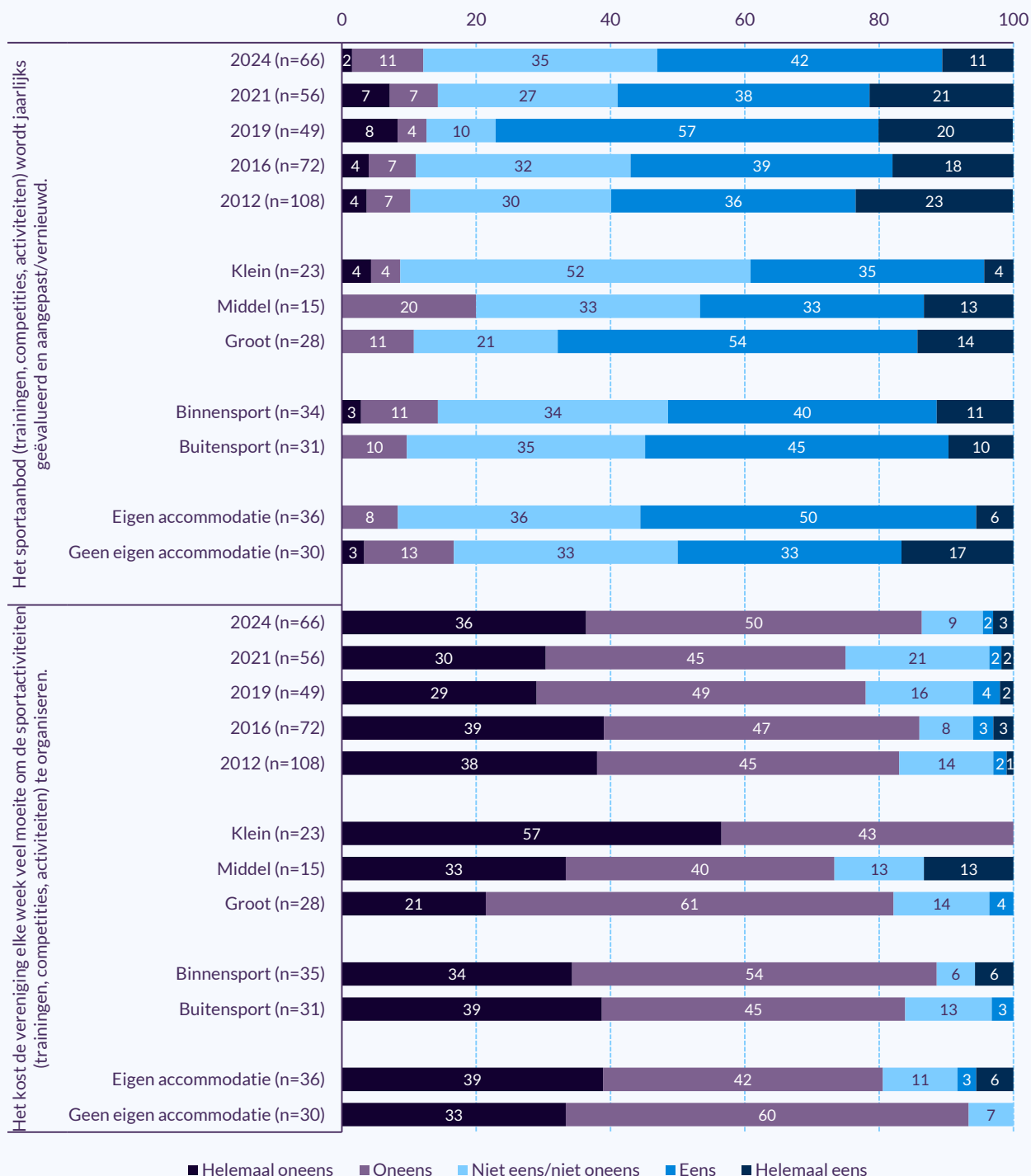
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010.

2.3 Sportaanbod

Figuur 2.2

Staat van het sportaanbod bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

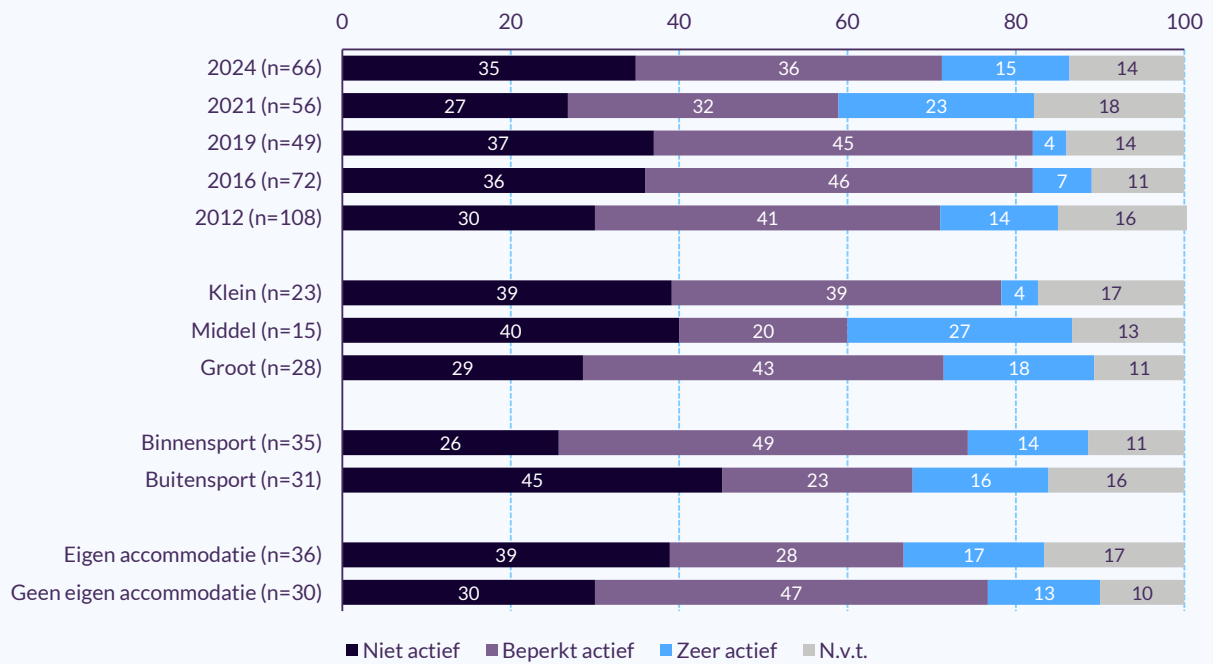

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Figuur 2.3

Mate waarin de vereniging actief is met het introduceren van nieuwe sport- en spelactiviteiten in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

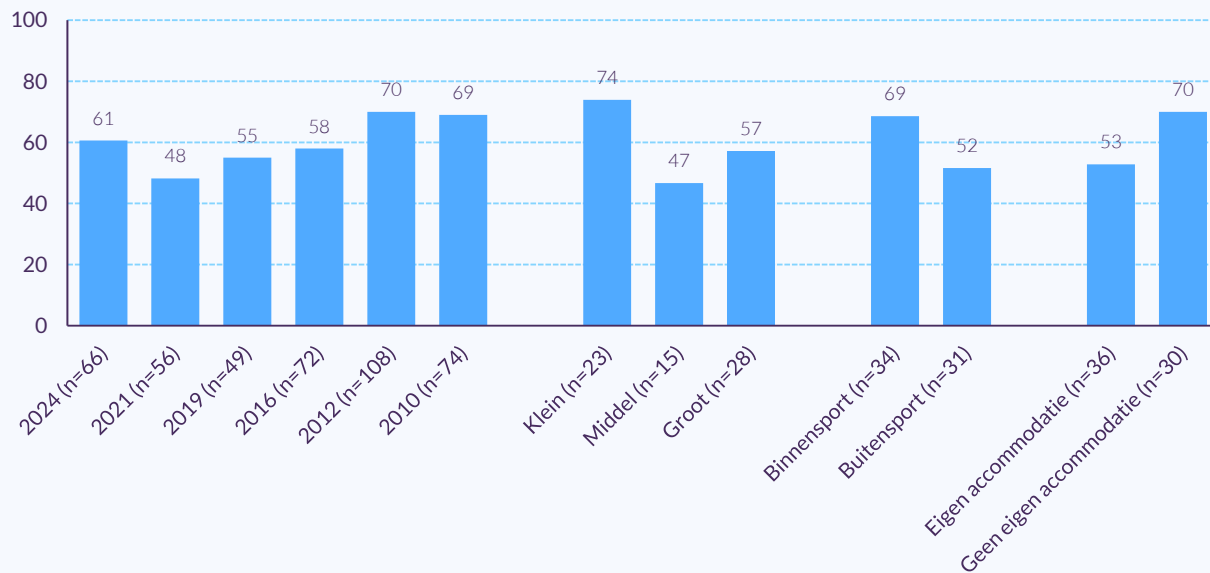
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

2.4 Kader

Figuur 2.3

Aanwezigheid voldoende technisch kader bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

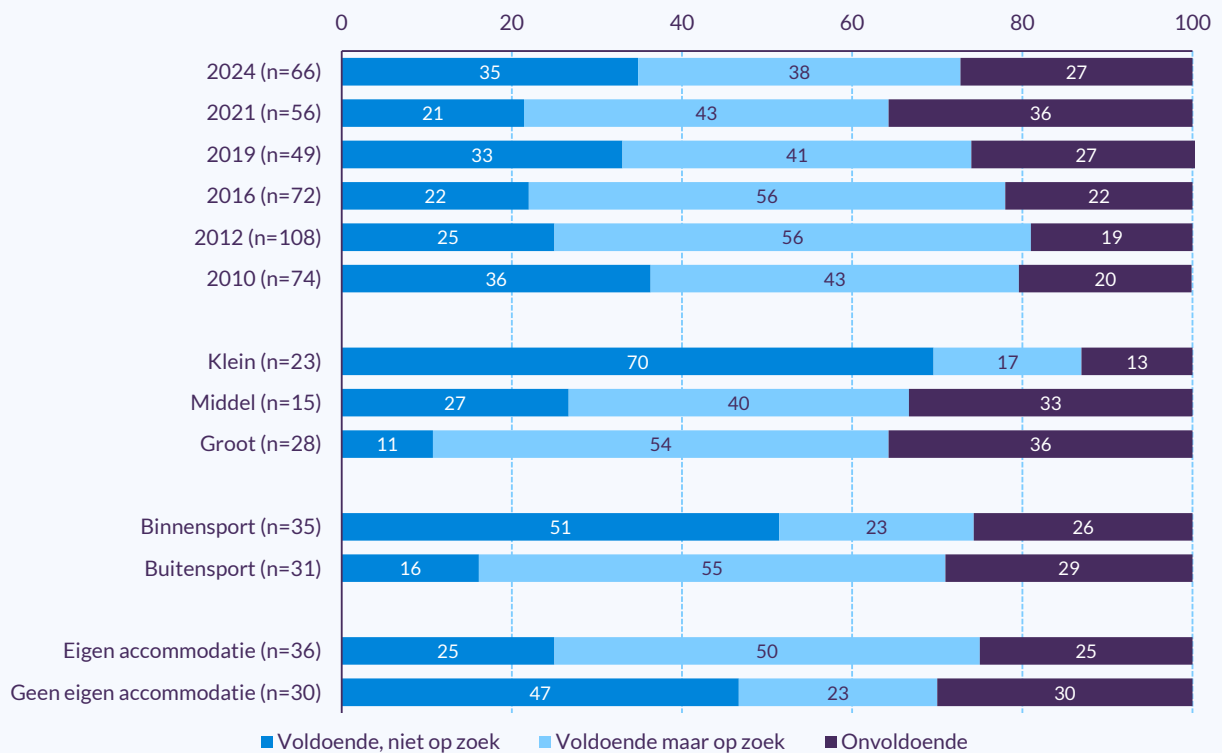

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 2.4

Aanwezigheid vrijwilligers bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

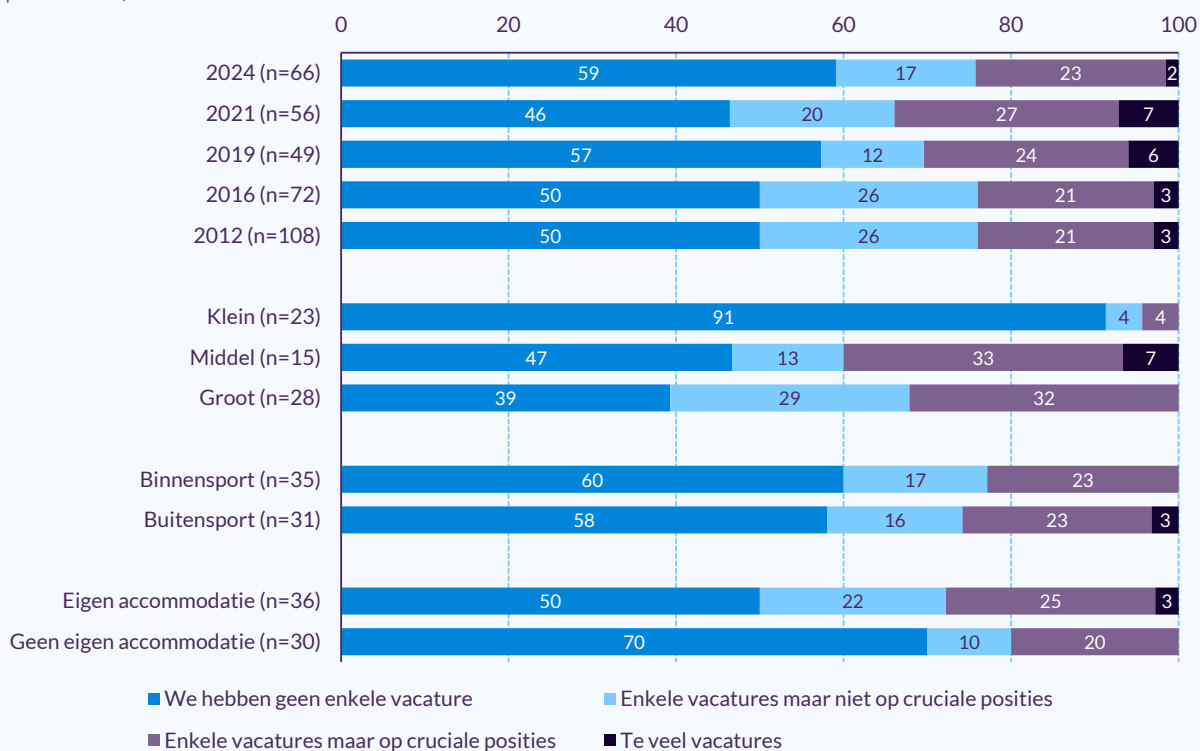

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 2.5

Aanwezigheid vacatures voor betaalde medewerkers en vrijwilligers bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

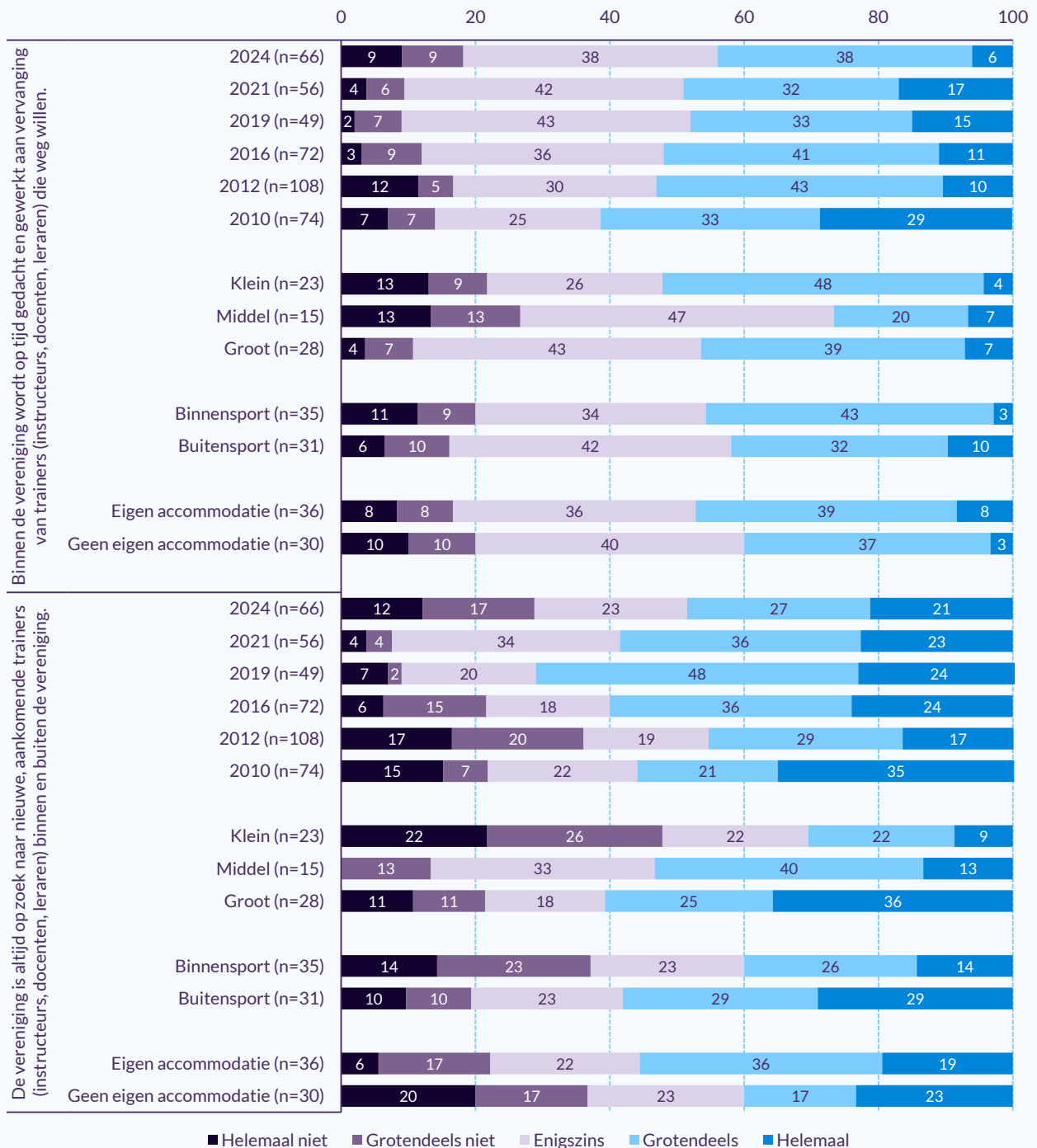

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Figuur 2.6

Maatregelen ter bevordering continuïteit technisch sportkader bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

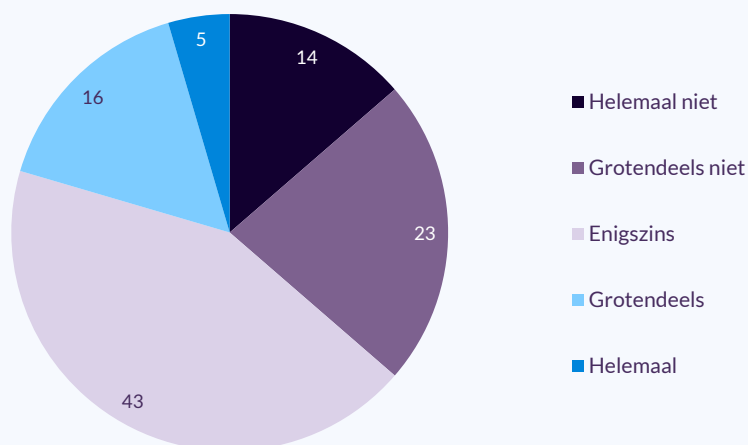
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

2.5 Accommodatie

Figuur 2.7

Mate waarin bij de kantine/horeca van de sportvoorziening sprake is van een gezonde kantine/horeca

(in procenten van het aantal verenigingen met een eigen kantine en verenigingen die gebruikmaken van een kantine van een sportvoorziening, n=44)

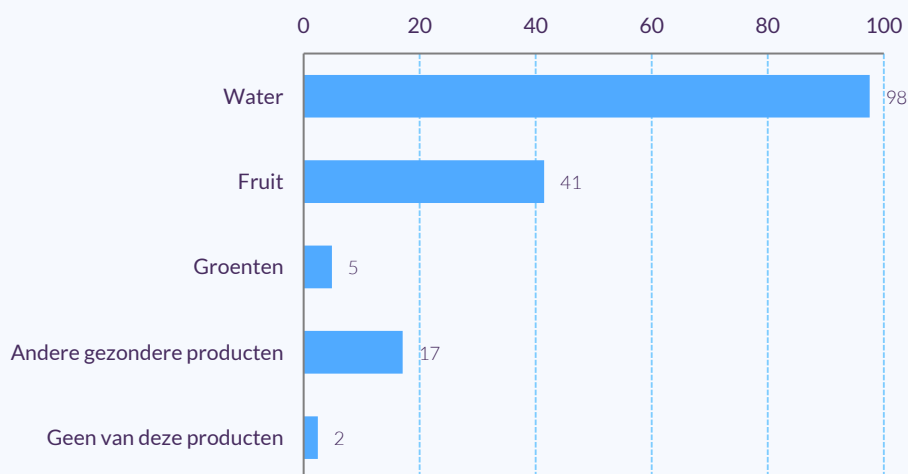

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Figuur 2.8

Gezonde producten die men in de kantine van sportvoorzieningen aanbiedt

(in procenten, n=41)

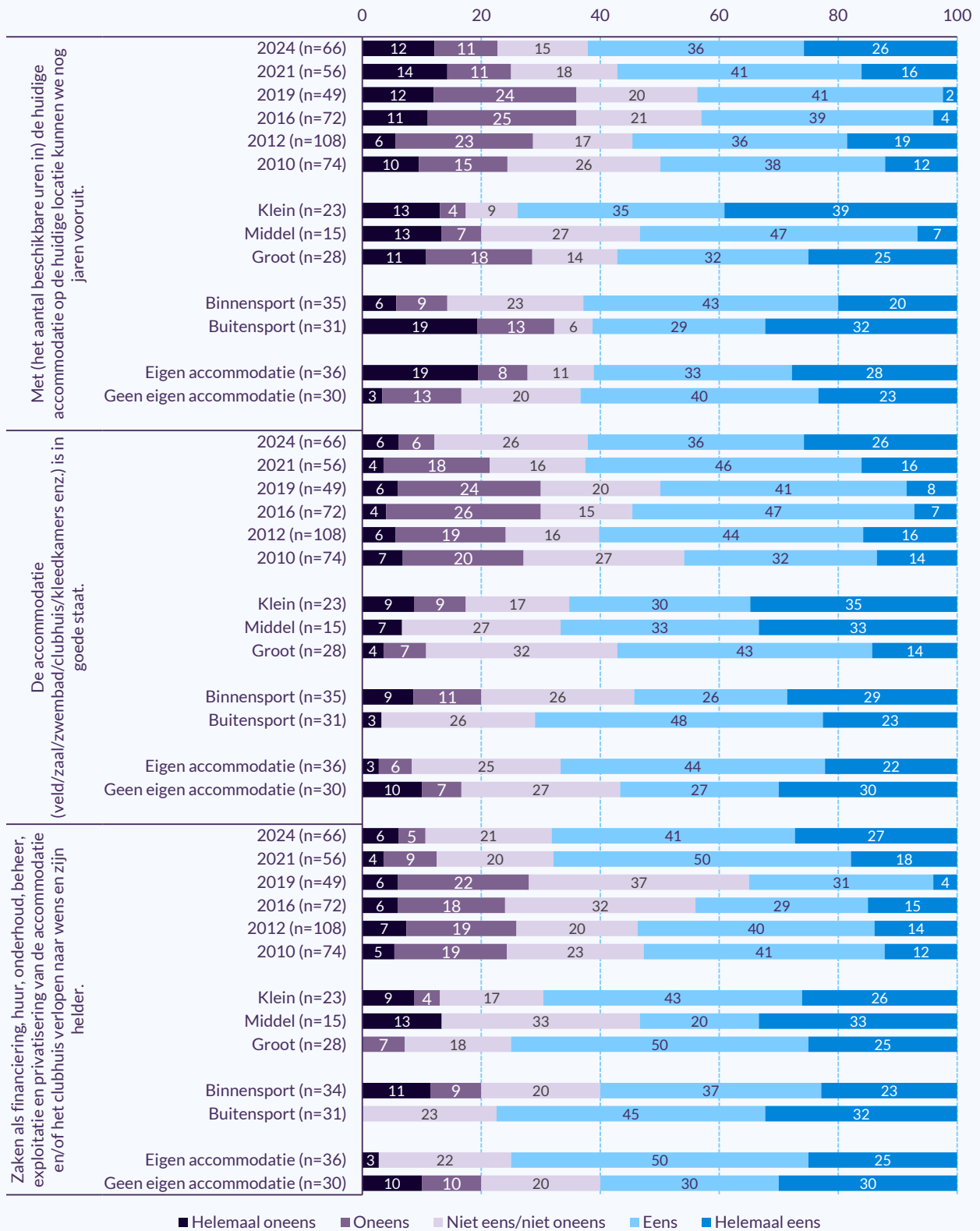

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Figuur 2.9

Staat van de accommodatie bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

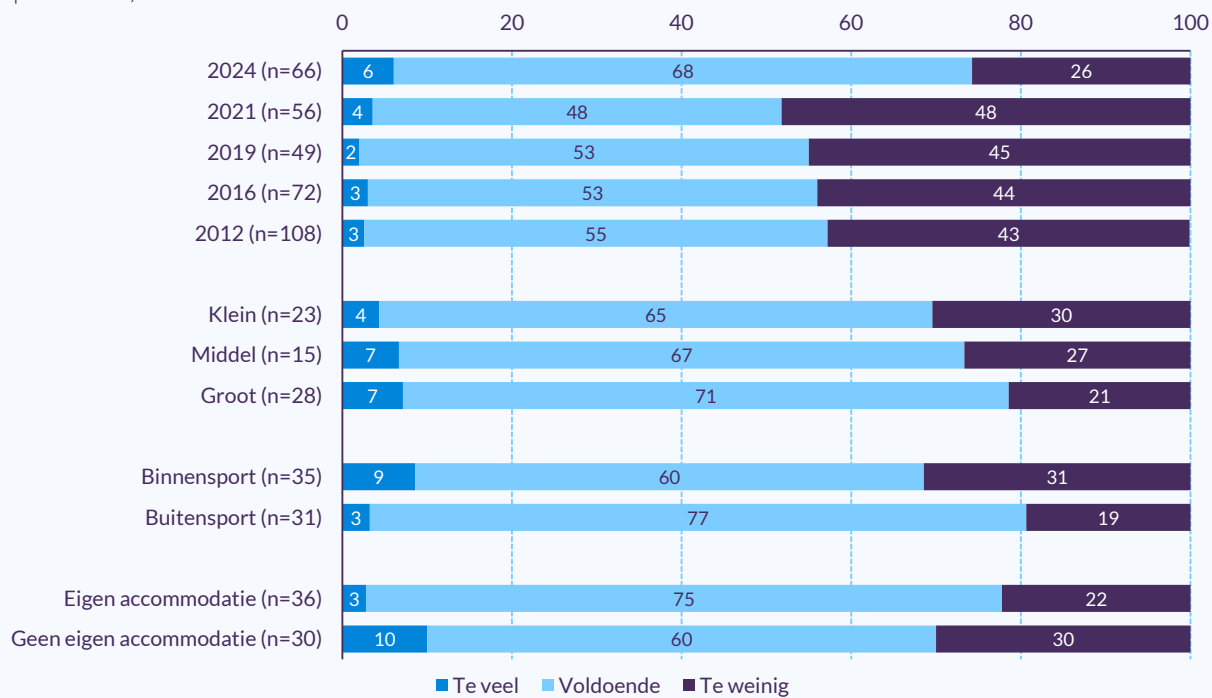
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

2.6 Ledental

Figuur 2.10

Mate waarin sportverenigingen in Arnhem voldoende leden hebben, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

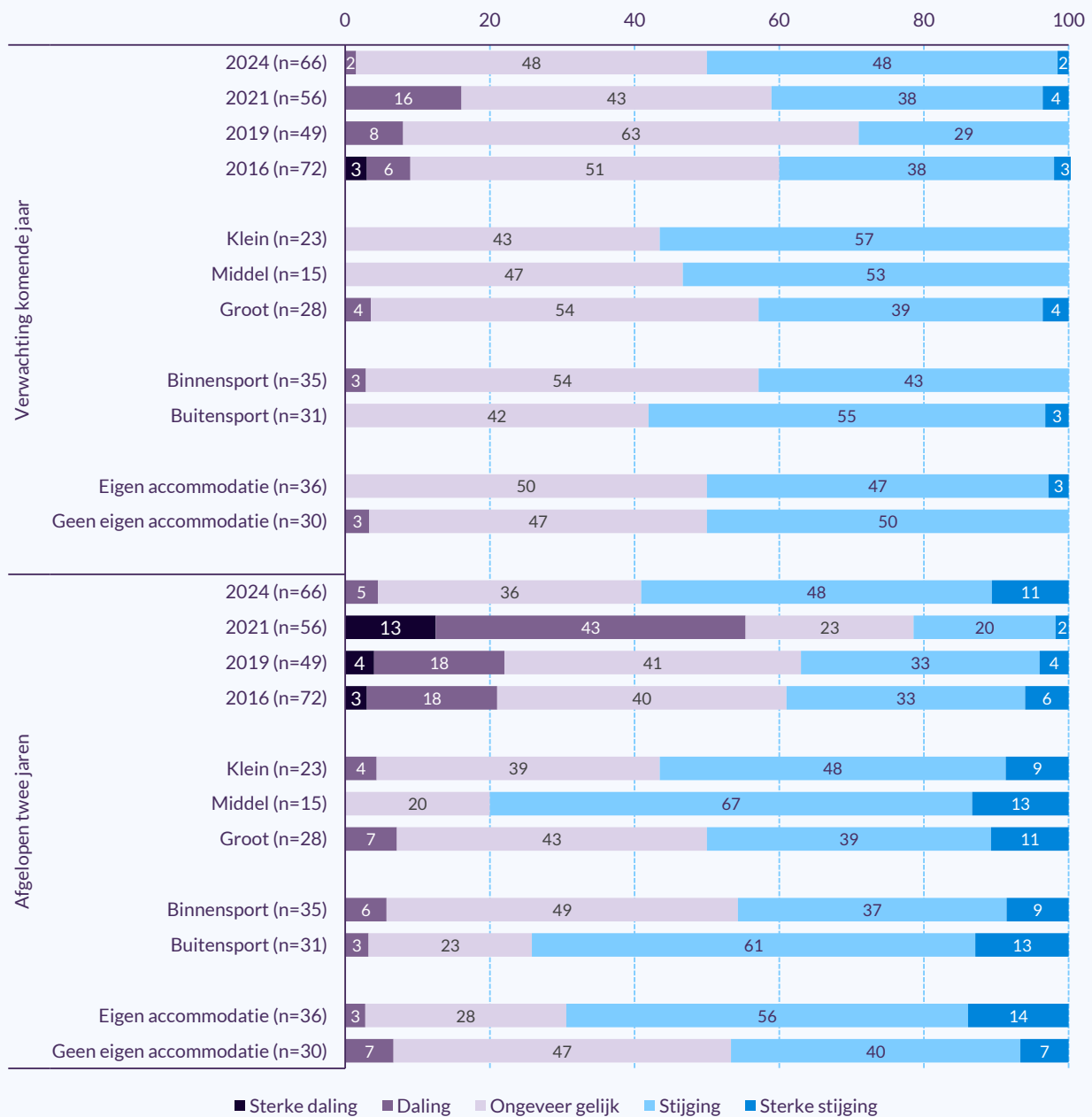

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Figuur 2.11

Verwachte ledenontwikkeling bij sportverenigingen in gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

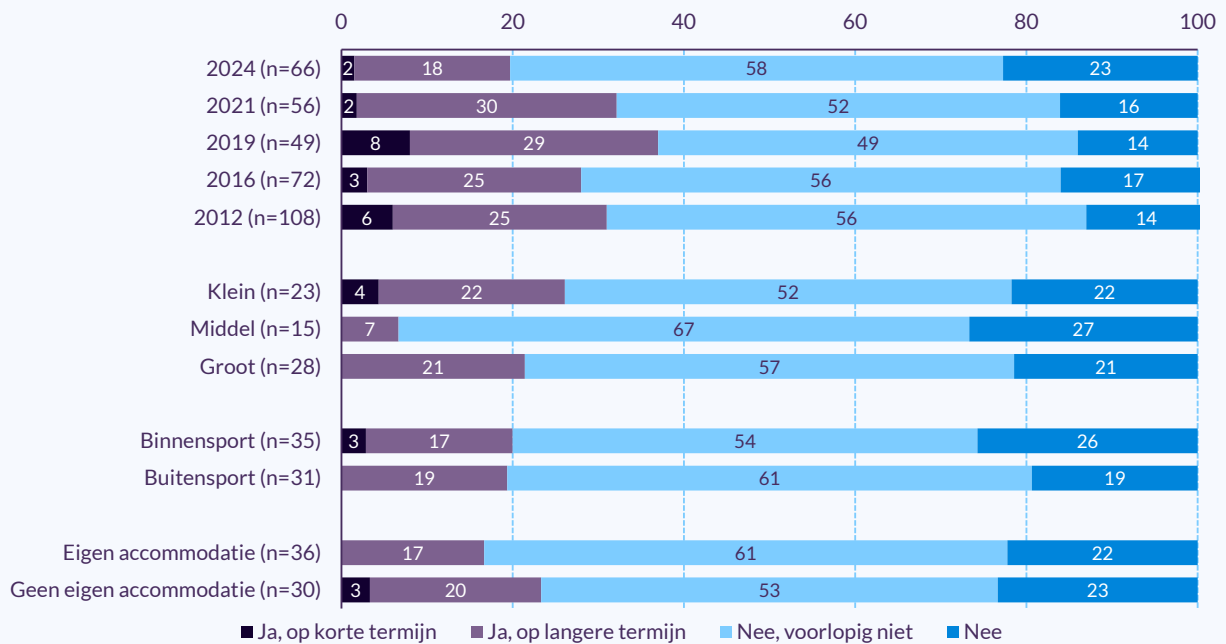

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016

Figuur 2.12

Mate waarin (huidig) ledental bedreiging is voor de toekomst van de sportvereniging in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

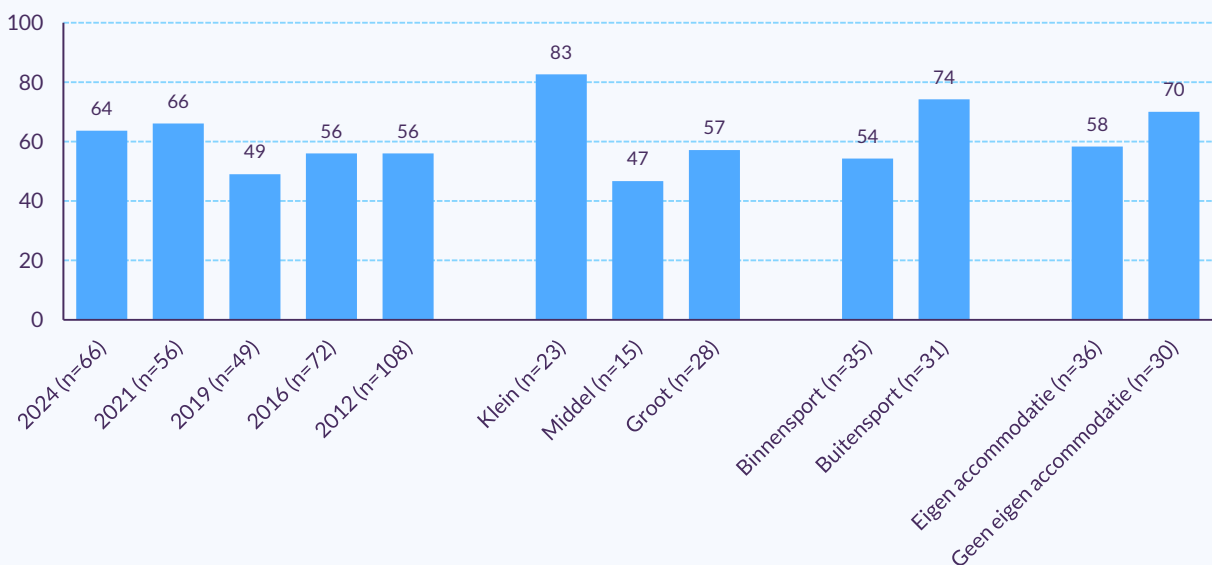

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Figuur 2.13

Mate waarin verenigingen systematisch nagaan waarom leden hun lidmaatschap opzeggen bij de sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Strategie

In dit hoofdstuk staat de strategie van de sportverenigingen in Arnhem centraal. We behandelen het (financieel) beleid van de verenigingen en knelpunten die ze ervaren.

3.1 Samenvatting

Beleid

De belangrijkste speerpunten voor komend jaar van de verenigingen in dit onderzoek zijn het centraal stellen van sportplezier en beleving (70%), sfeer en cultuur van de vereniging (64%), het creëren van een positief, veilig en inclusief sportklimaat (55%) en de werving en het behoud van leden (resp. 55% en 52%) en vrijwilligers (resp. 52% en 47%). Ten opzichte van eerdere monitoren hebben de sfeer en cultuur van de vereniging en een positief, veilig en inclusief sportklimaat meer aandacht van de verenigingen gekregen.

Ruim de helft van de verenigingen werkt met een jaarplan of -planning (58%). De helft van de verenigingen heeft de afgelopen twee jaar voornemens of doelstellingen op papier gezet met betrekking tot het functioneren van de vereniging (50%). Deze plannen hadden met name betrekking op vrijwilligers en het verenigingskader (73%), een veilig sport- en beweegklimaat (55%), behoud en werving van leden (52%) en sfeer en cultuur van de vereniging (48%). Overeenkomstig met de belangrijkste speerpunten is de inzet op een veilig sport- en beweegklimaat en sfeer en cultuur van de vereniging vaker een onderwerp in de beleidsplannen geworden. Fusie met een andere sportvereniging is bij een klein aantal verenigingen aan de orde (8%).

Financieel beleid

Zeven op de tien verenigingen omschrijven de financiële positie van de eigen vereniging als (zeer) gezond (70%). Dit is een lichte toename ten opzichte van 2021 (64%). Slechts een enkele vereniging geeft aan in een zorgwekkende positie te verkeren (6%). Een op de vijf verenigingen werkt met een meerjarenbegroting (18%), nog eens drie op de vijf met een jaarlijkse begroting (62%). De meeste verenigingen brengen hun leden op de hoogte van de financiële situatie van de vereniging (79%).

Knelpunten

De meeste verenigingen ervaren op één of meerdere vlakken knelpunten (92%). De ontwikkeling van het aantal trainers/instructeurs/lesgevers vormt voor het grootste deel van de verenigingen in dit onderzoek een knelpunt (76%). Niet alle knelpunten bij de verenigingen zijn even ernstig. De ontwikkeling van het aantal vrijwilligers en de beschikbaarheid van sportaccommodaties vormen het vaakst een (zeer) groot probleem voor de verenigingen (resp. 32% en 22%). Concurrentie is voor drie op de vijf verenigingen geen probleem (62%). Verenigingen waarvoor dit wel een

probleem is, ervaren met name concurrentie van andere sportverenigingen in de buurt uit dezelfde tak van sport.

3.2 Beleid

Tabel 3.1

Speerpunten van beleid bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, naar verenigingstype in 2024

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, 2024 n=66, 2021 n=56, 2019 n=49, 2016 n=72, 2012 n=108, 2010 n=74)

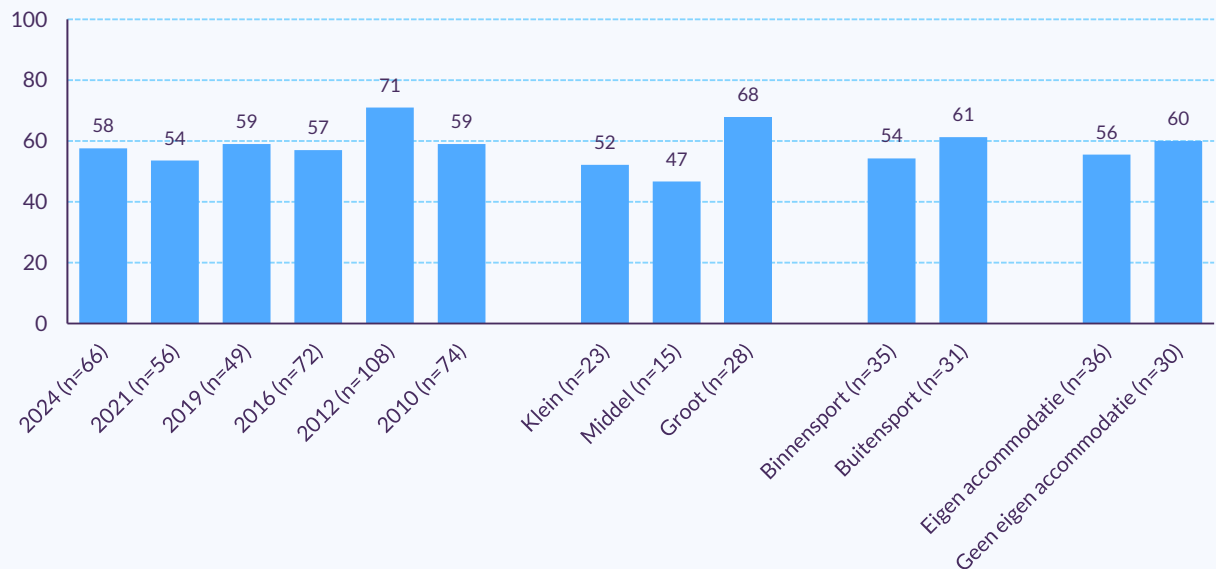
Speerpunt	Jaar						Soort sport		Grootte vereniging		
	2024	2021	2019	2016	2012	2010	Binnen- sport	Buiten- sport	Klein	Middel	Groot
Sportplezier en beleving centraal	70	-	-	-	-	-	71	68	74	73	64
Sfeer en cultuur van de vereniging	64	43	47	43	36	20	57	71	65	60	64
Ledenwerving	55	69	57	63	59	45	66	42	70	53	43
Positief, veilig en inclusief sportklimaat	55	37	43	-	-	-	49	61	48	47	64
Ledenbehoud	52	72	53	62	30	39	60	42	78	33	39
Werving vrijwilligers	52	57	33	49	26	27	34	71	26	40	79
Behoud vrijwilligers	47	50	41	35	19	20	29	68	30	40	64
Opleiding van kader	41	-	-	-	-	-	37	45	39	40	43
Samenwerking met andere vereniging(en)	32	35	24	29	12	12	34	29	26	20	43
Financiën	29	30	24	22	19	23	29	29	22	13	43
Beheer en onderhoud accommodatie	29	30	29	22	14	11	14	45	9	33	43
Publiciteit en reclame	26	24	12	26	7	11	31	19	39	27	14
Ontwikkelen van nieuw sportaanbod	24	26	14	10	8	7	31	16	17	20	32
Professioneel kader (werven, behouden)	24	43	31	31	15	23	31	16	13	20	36
Realiseren van sportambities (talenterkenning, talentontwikkeling, topsport)	18	22	20	18	7	11	23	13	17	20	18
Anders, namelijk	9	13	2	7	7	8	11	6	13	7	7
Opzetten van aanvullende diensten	8	7	4	4	5	4	11	3	4	20	4
Geen specifieke speerpunten	5	-	-	-	-	-	6	3	4	13	0

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 3.1

Aandeel verenigingen dat jaarplan of jaarplanning heeft, in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten, n=66)

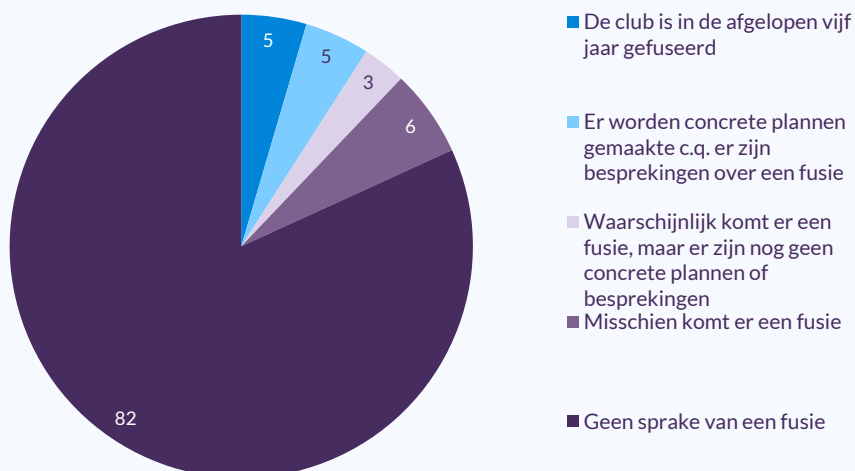

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 3.2

Aandeel verenigingen dat de afgelopen jaren gefuseerd is, of plannen heeft voor een fusie

(in procenten, n=66)

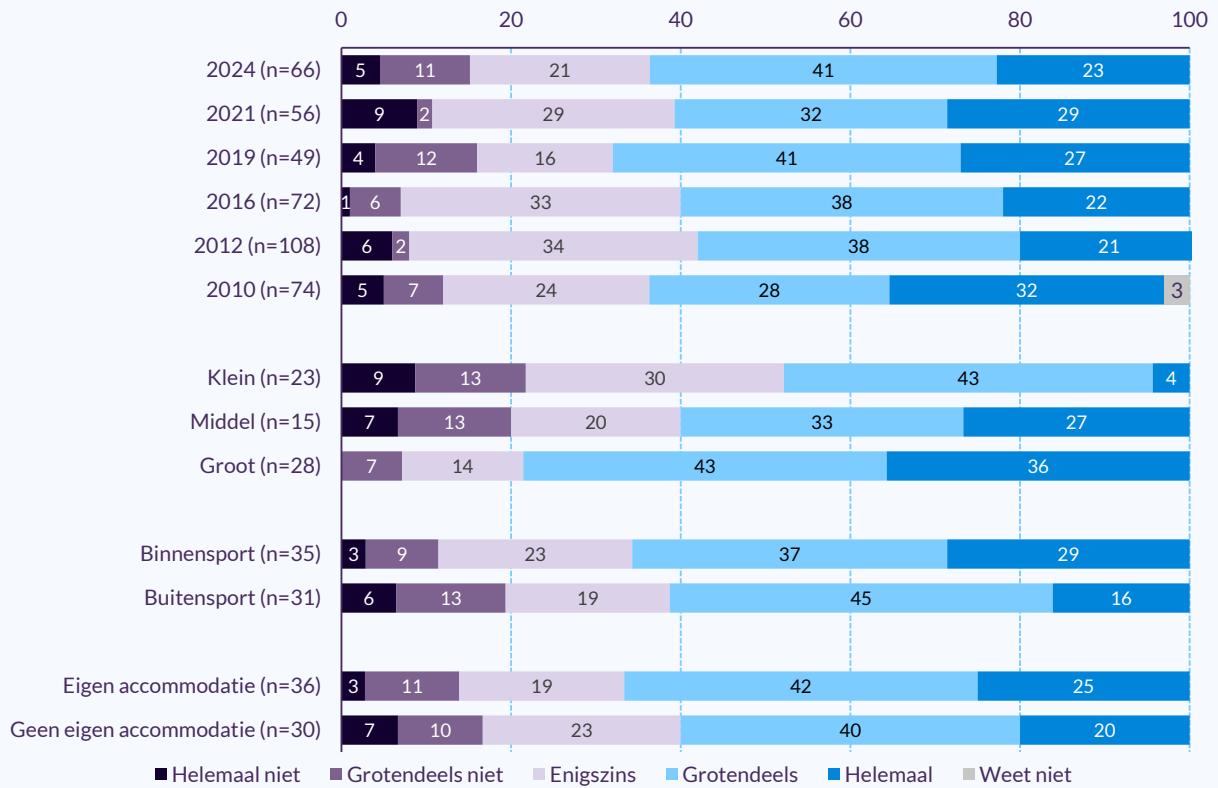

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Figuur 3.3

Aanwezigheid duidelijke missie voor langere termijn bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

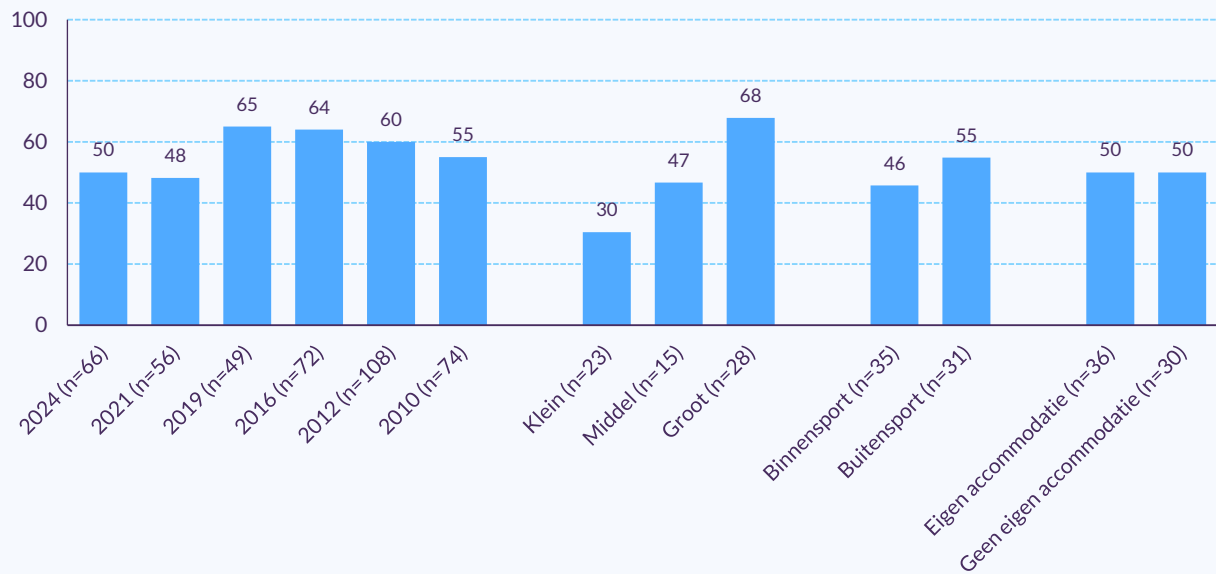

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 3.4

Aandeel verenigingen met plannen op papier in de afgelopen twee jaar in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten, n=66)

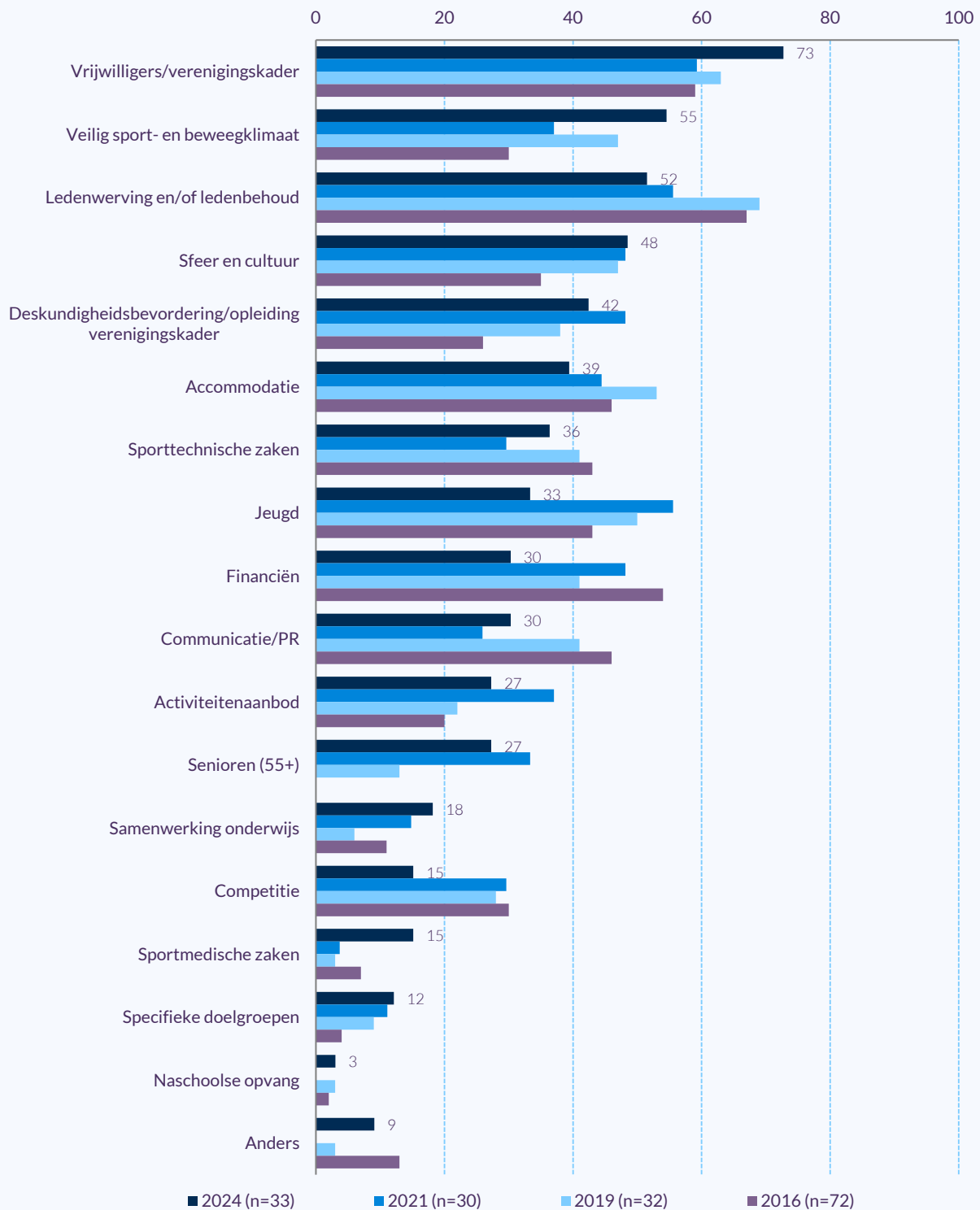

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 3.5

Onderwerpen beleidsplannen in de afgelopen twee jaar bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar

(in procenten van verenigingen met beleidsplannen)

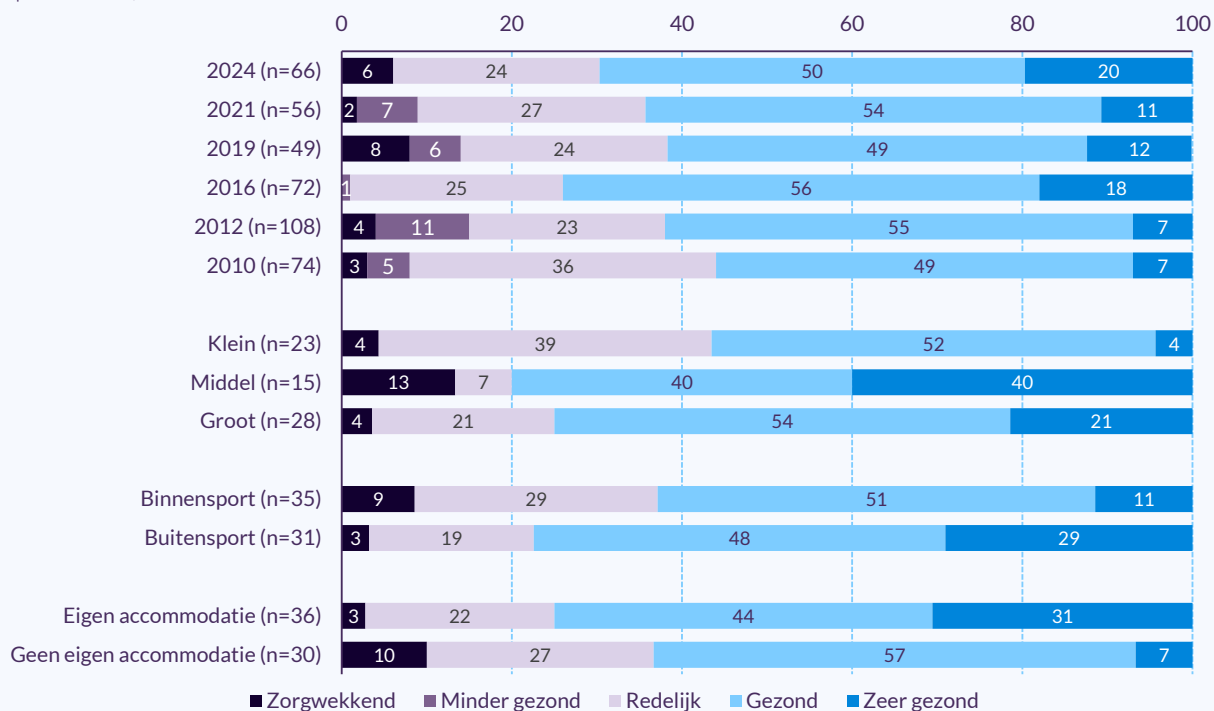
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

3.3 Financieel beleid

Figuur 3.6

Beschrijving financiële positie bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

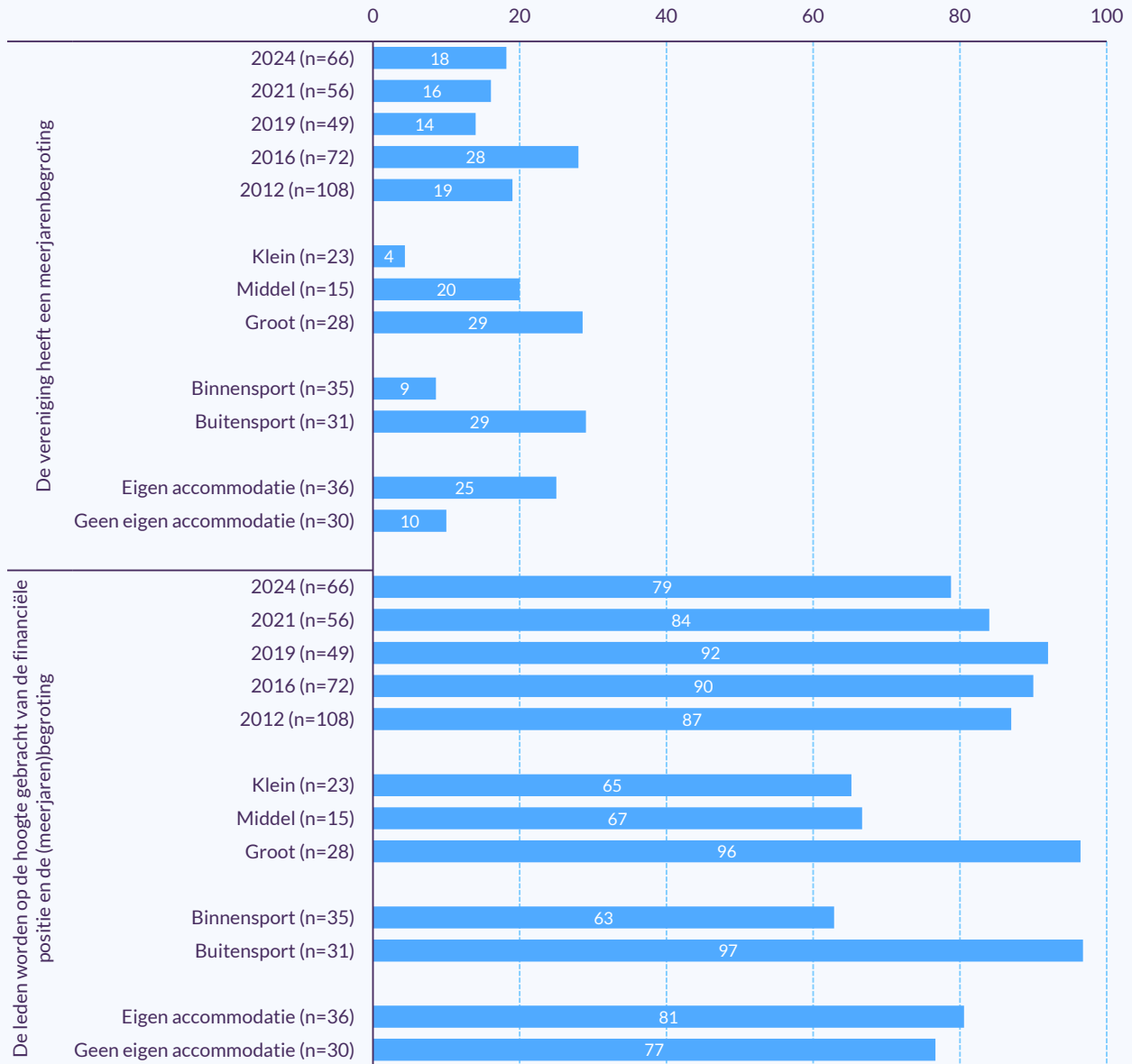

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 3.7

Aandeel sportverenigingen in de gemeente Arnhem met een meerjarenbegroting en aandeel sportverenigingen in de gemeente Arnhem waar leden op de hoogte worden gebracht van de financiële positie en de (meerjaren)begroting, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

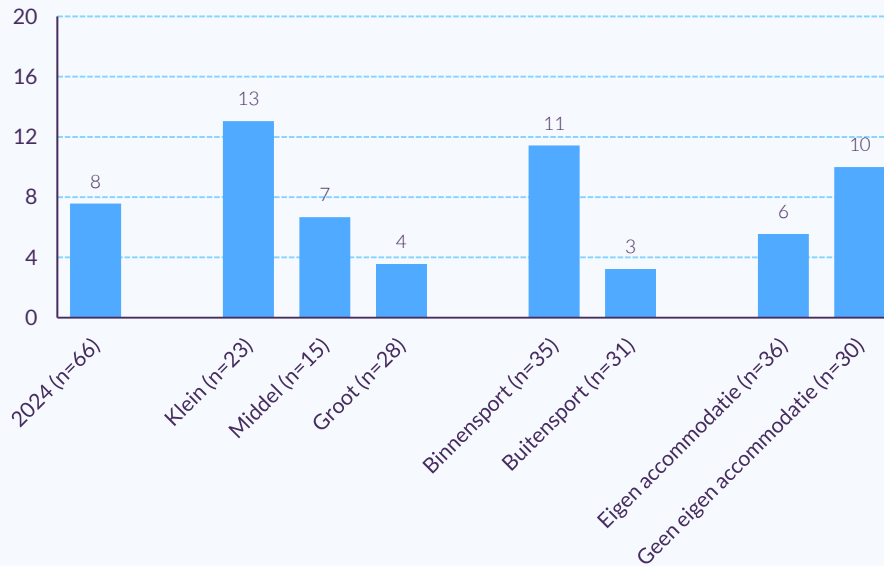
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

3.4 Knelpunten

Figuur 3.8

Aandeel sportverenigingen in de gemeente Arnhem dat geen knelpunten ervaart, uitgesplitst naar verenigingstype in 2024

(in procenten)

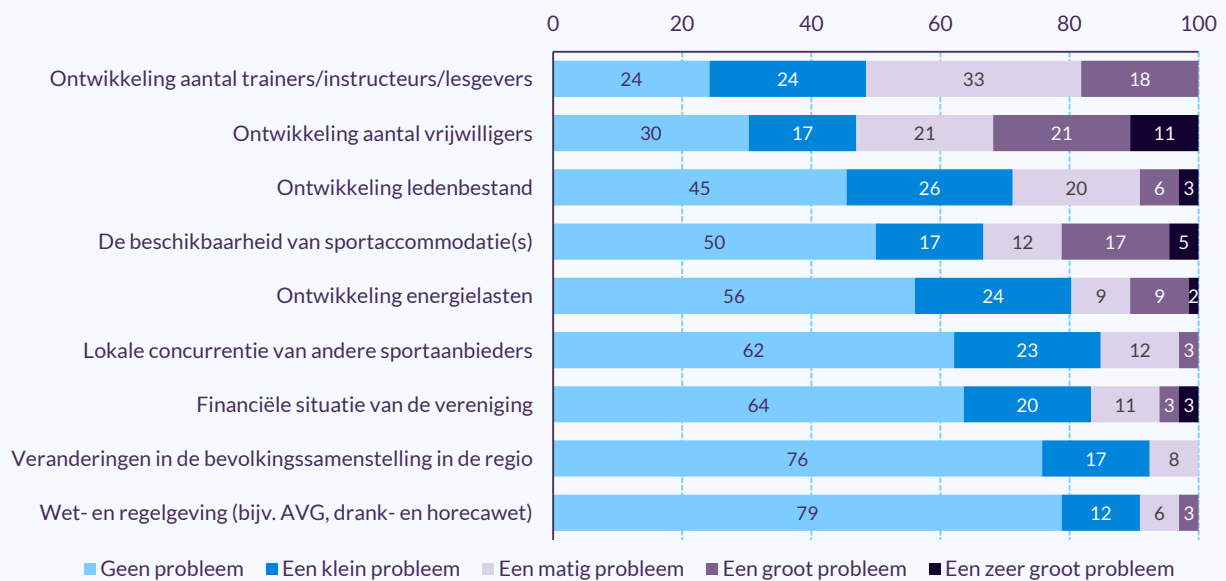

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025

Figuur 3.9

Ervaren knelpunten onder sportverenigingen in de gemeente Arnhem

(in procenten, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Maatschappelijk actief

In dit hoofdstuk staat de maatschappelijke activiteit van de sportverenigingen in Arnhem centraal. We behandelen de maatschappelijke verantwoordelijkheid, samenwerkingen, betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten en de samenstelling van het ledenbestand van de verenigingen.

4.1 Samenvatting

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Drie op de tien verenigingen in dit onderzoek vinden dat sportverenigingen er zijn om hun leden te laten sporten, en niet meer dan dat (31%). Met name bij kleine verenigingen is dit het geval (52%). In vergelijking met de monitor van 2021 is het aandeel verenigingen dat dit vindt licht toegenomen (25%). Tegelijkertijd geven vier op de vijf verenigingen aan dat sportverenigingen een maatschappelijke verantwoordelijkheid hebben (82%).

Samenwerking

De meeste sportverenigingen uit Arnhem die deelnamen aan de verenigingsmonitor werkten in 2024 met een of meerdere organisaties samen (94%). Dit is een lichte toename ten opzichte van 2021 (89%). De verenigingen werken met name samen met Sportbedrijf Arnhem (82%), andere sportverenigingen (62%) en scholen (53%). Het aantal verenigingen dat samenwerkt met de gemeente is aanzienlijk afgenomen sinds 2021 (van 66% naar 44%).

Betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten

In 2024 was drie op de vijf verenigingen in dit onderzoek betrokken bij één of meerdere maatschappelijke activiteiten of projecten. Dit is vergelijkbaar met 2021. Het project waar de meeste verenigingen aan deelnamen, is wijksport (24%). Een op de vijf verenigingen was betrokken bij naschools sportaanbod (20%), projecten voor vluchtelingen en asielzoekers (20%) en de studentensportkaart (18%).

Een overgrote meerderheid van de verenigingen voert een of meer activiteiten uit die raken aan een maatschappelijke thema (85%). Het vaakst gebeurt dit op het vlak van normen en waarden (65%), (sociale) veiligheid (56%) en activiteiten voor kwetsbare doelgroepen (48%). Sportstimulering en leefbaarheid in de omgeving van de sportvereniging vormen belangrijke aandachtspunten voor de korte en lange termijn (resp. 42% en 38%).

Samenstelling van het ledenbestand

Een kwart van de verenigingen geeft aan specifieke groepen goed te bereiken (23%). Met name kleine verenigingen hebben hier moeite mee. Iets meer dan de helft van de verenigingen heeft leden met een beperking en/of chronische aandoening in het ledenbestand (58%). Bij een op de drie verenigingen zijn topsporters of topsporttalenten actief (32%). Gemiddeld hebben de verenigingen

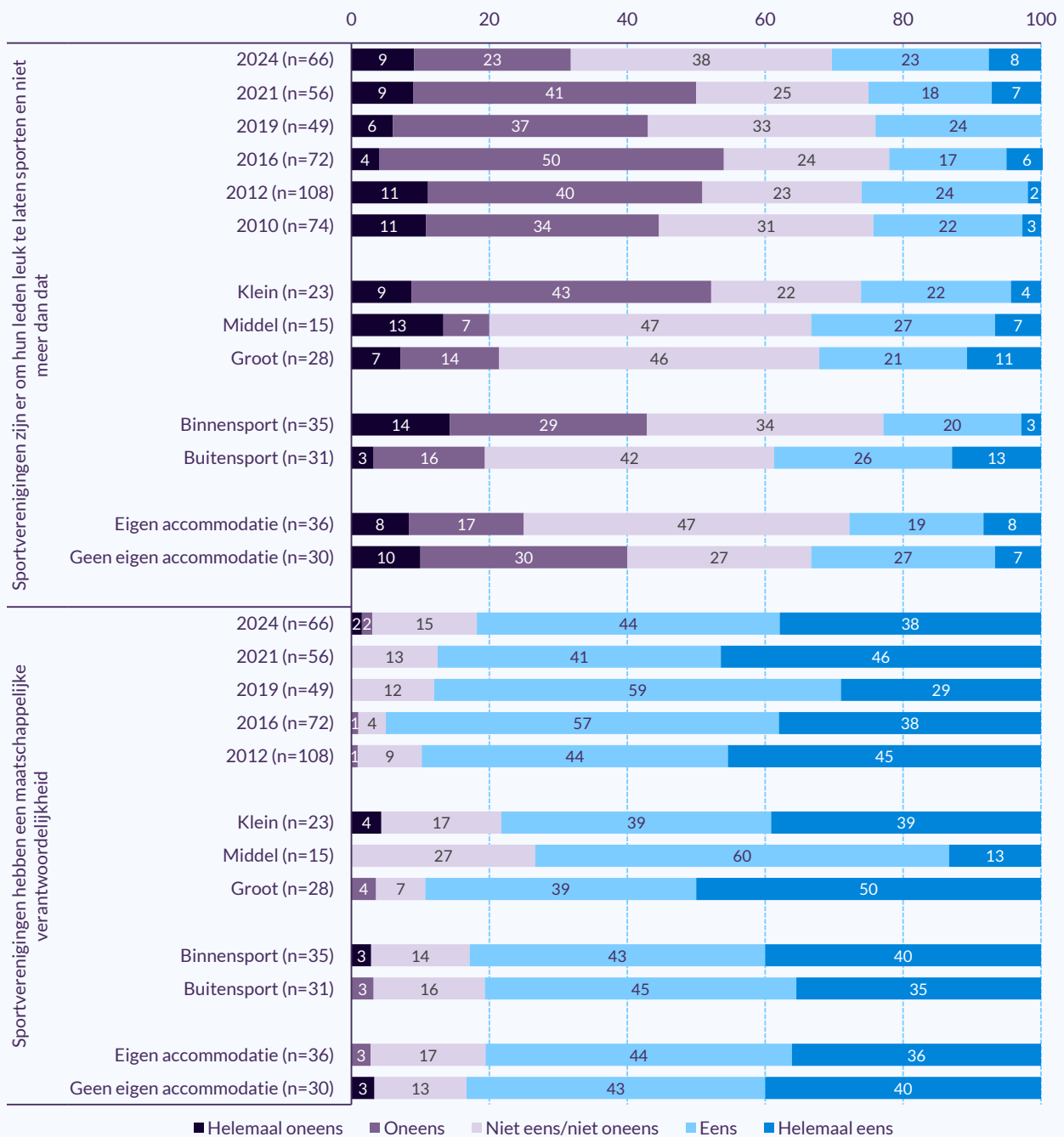
ongeveer 400 leden. Een op de acht leden van de verenigingen is donateur of niet-sportend lid (13%).

4.2 Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Figuur 4.1

Stellingen over maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

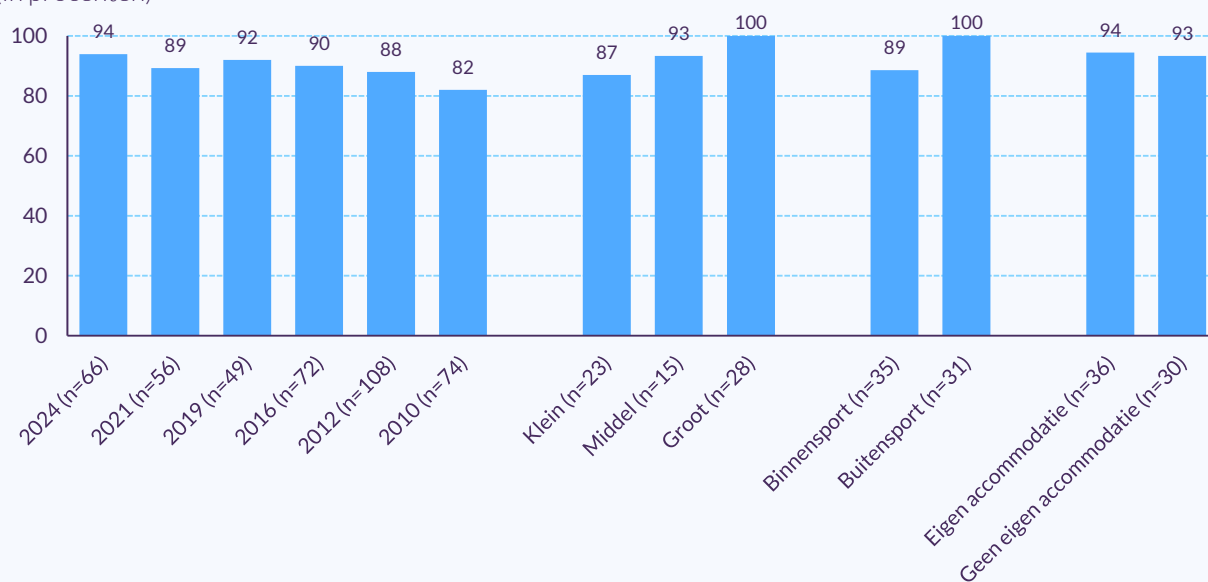
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

4.3 Samenwerking

Figuur 4.2

Aandeel sportverenigingen in de gemeente Arnhem dat samenwerkt met andere organisaties, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

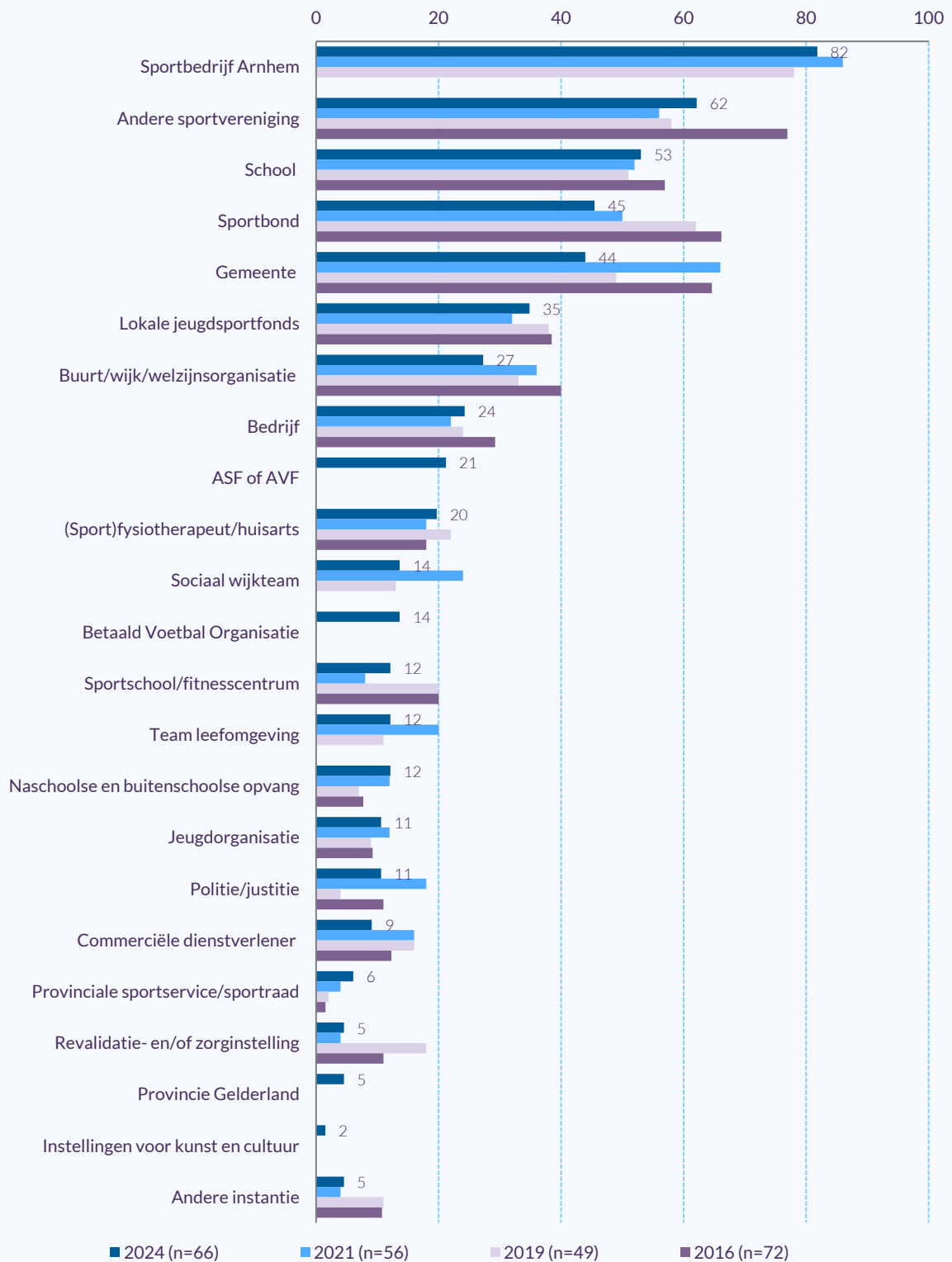
(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 4.3

Typen samenwerkingspartners bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar
(in procenten van sportverenigingen die samenwerken, meerdere antwoorden mogelijk)

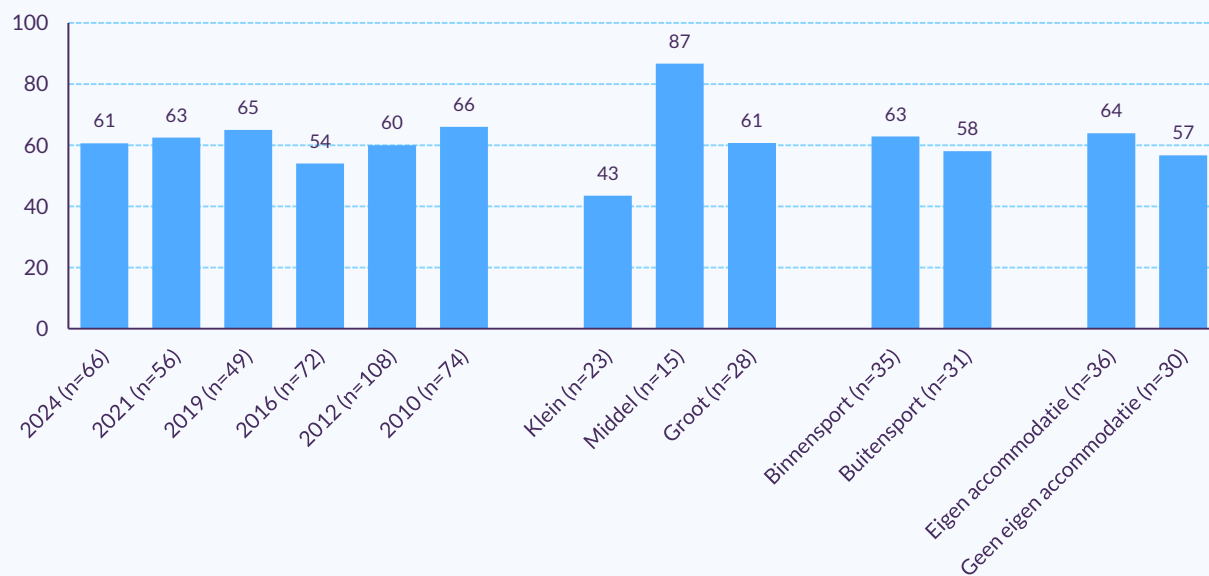
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

4.4 Betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten

Figuur 4.4

Aandeel sportverenigingen in de gemeente Arnhem dat betrokken is bij maatschappelijke activiteiten, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

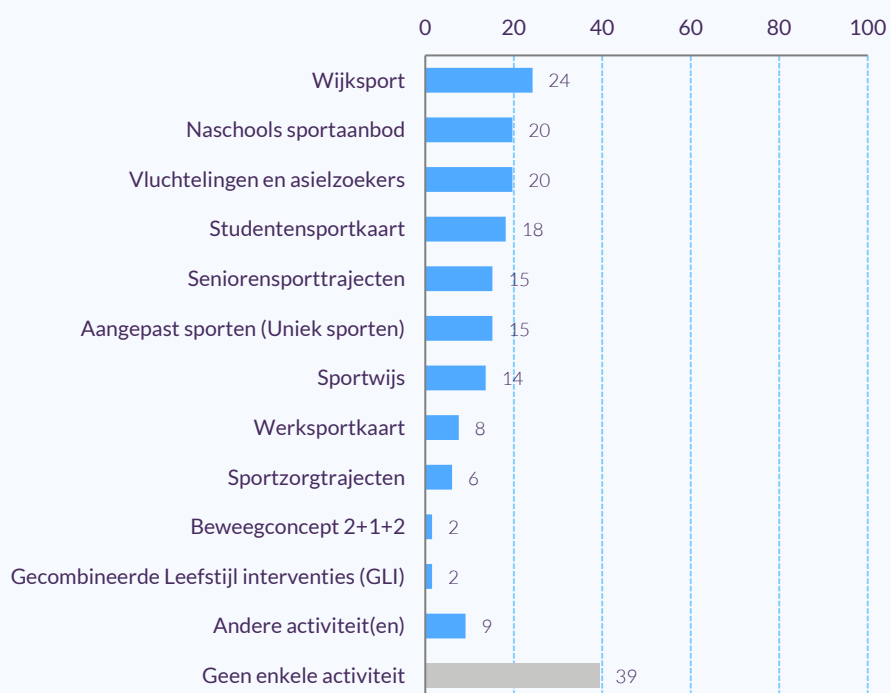

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 4.5

Vorm van betrokkenheid bij maatschappelijke activiteiten van sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2024

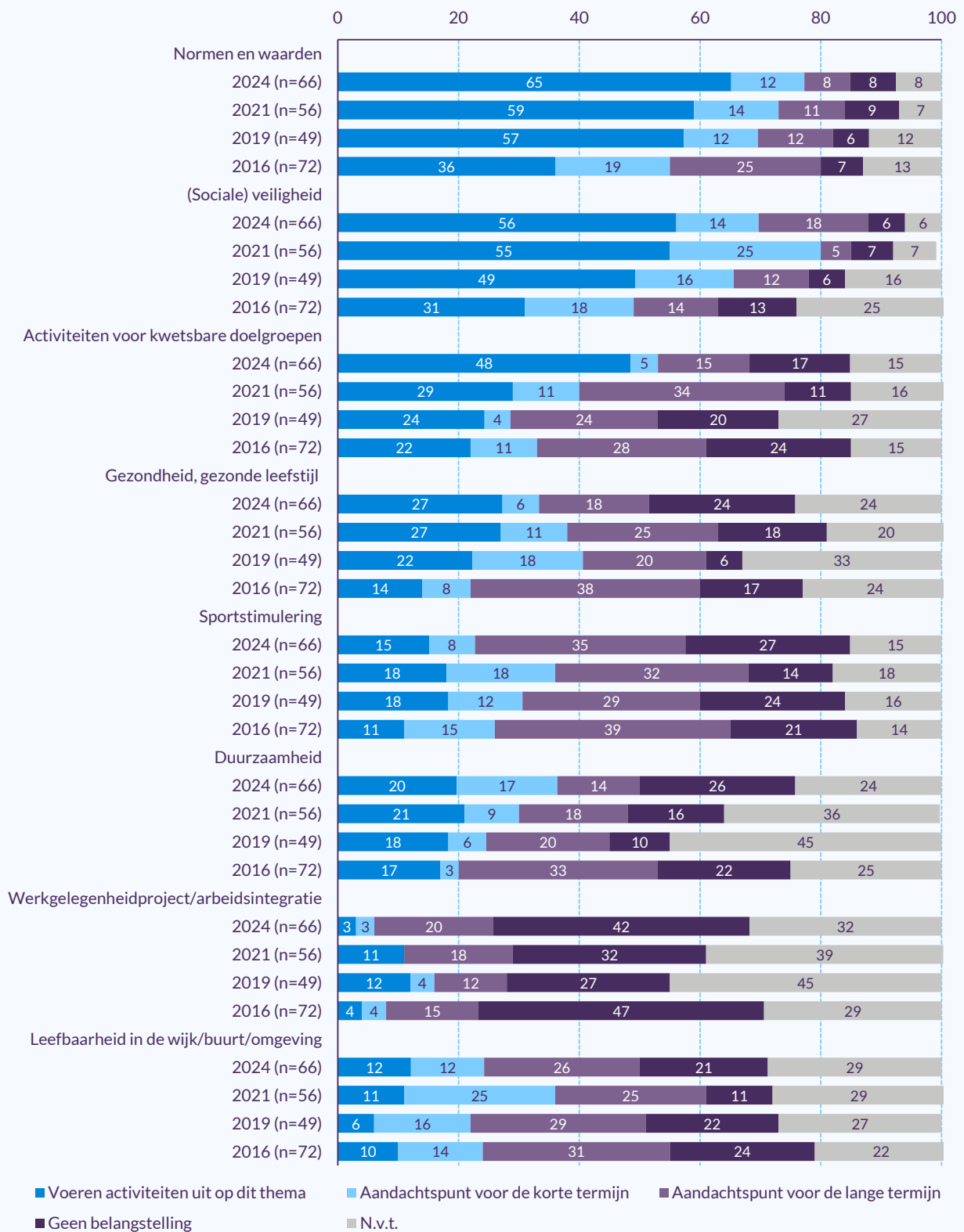
(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Figuur 4.6

Inzet op maatschappelijke thema's/projecten door sportverenigingen in Arnhem, uitgesplitst naar jaar
(in procenten)

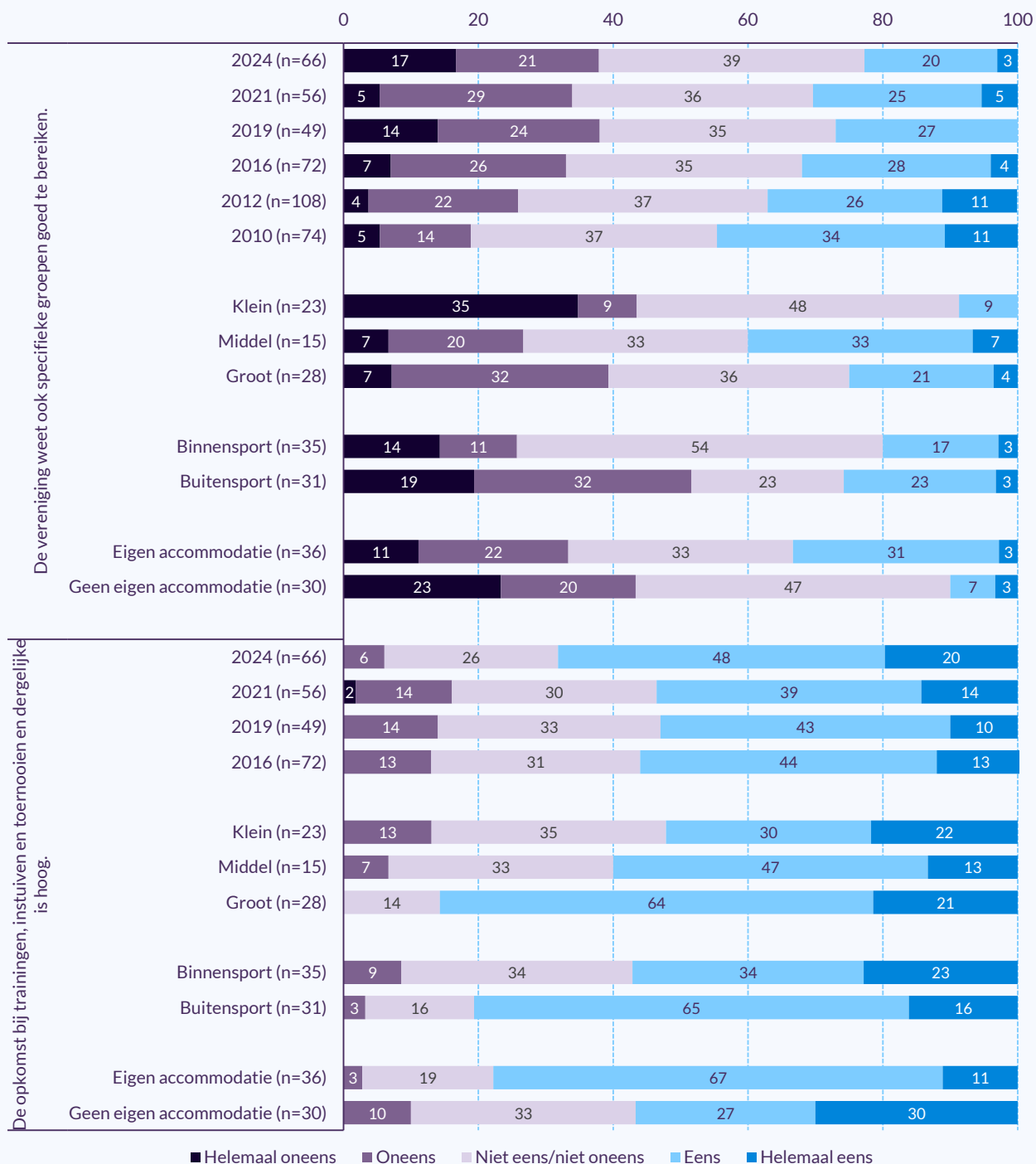
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

4.5 Samenstelling ledenbestand

Figuur 4.7

Het bereiken van specifieke groepen en de opkomst bij activiteiten bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

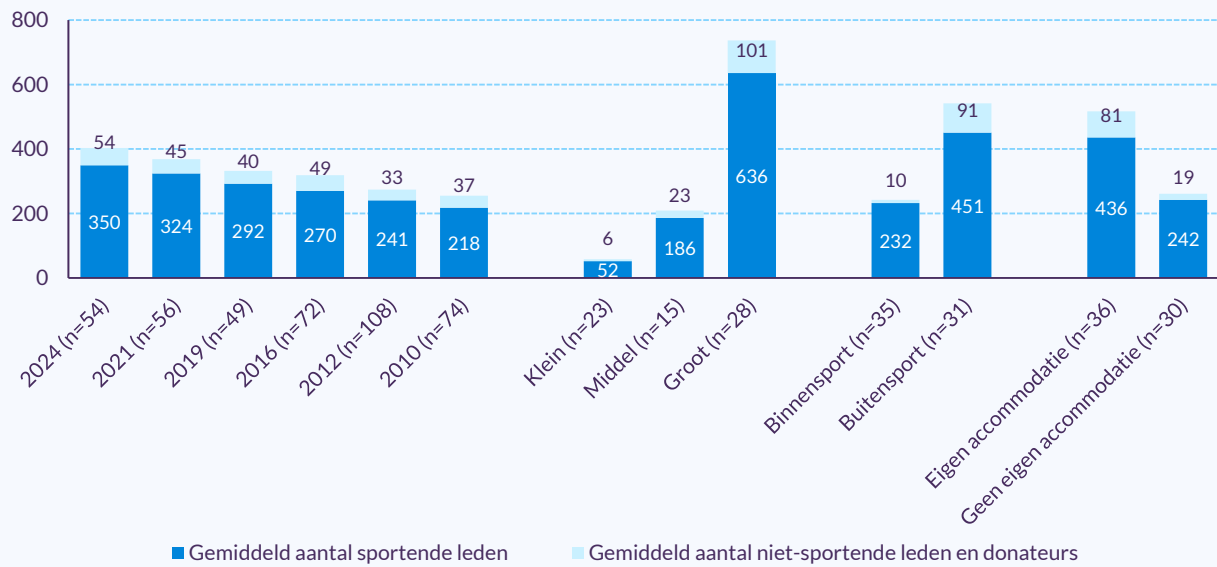

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 4.8

Verdeling sportende en niet-sportende leden van sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in gemiddelden)

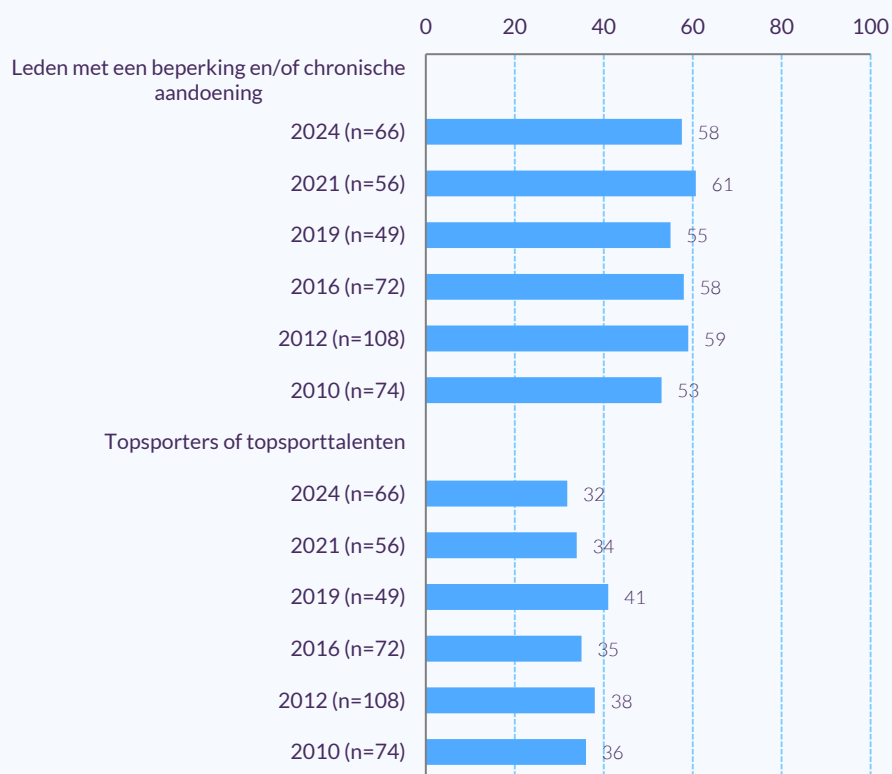

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010.

Figuur 4.9

Aandeel sportverenigingen met specifieke groepen onder hun leden in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar

(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010.

Actief vrijwilligersbeleid

In dit hoofdstuk staat het vrijwilligersbeleid van de sportverenigingen in Arnhem centraal. We behandelen de visie van verenigingen op vrijwilligers en gaan in op het behoud en de opleiding van vrijwilligers.

5.1 Samenvatting

Visie op vrijwilligers

Twee op de drie verenigingen vinden dat de verenigingen van vrijwilligers zijn, en dat dat zo moet blijven. Dit is vergelijkbaar met 2021. Wel is de groep die het oneens is met de stelling aanzienlijk gestegen (van 7% naar 18%). Met name vechten en verdedigingssporten zijn het oneens. Een op de zeven verenigingen heeft een actueel plan voor de omgang met vrijwilligers en voert dit uit (14%). Zeven op de tien verenigingen hebben geen actueel plan en is dit ook niet aan het ontwikkelen (70%). Ten opzichte van de vorige monitor is de groep verenigingen zonder actueel plan sterk gegroeid.

Behoud en opleiding vrijwilligers

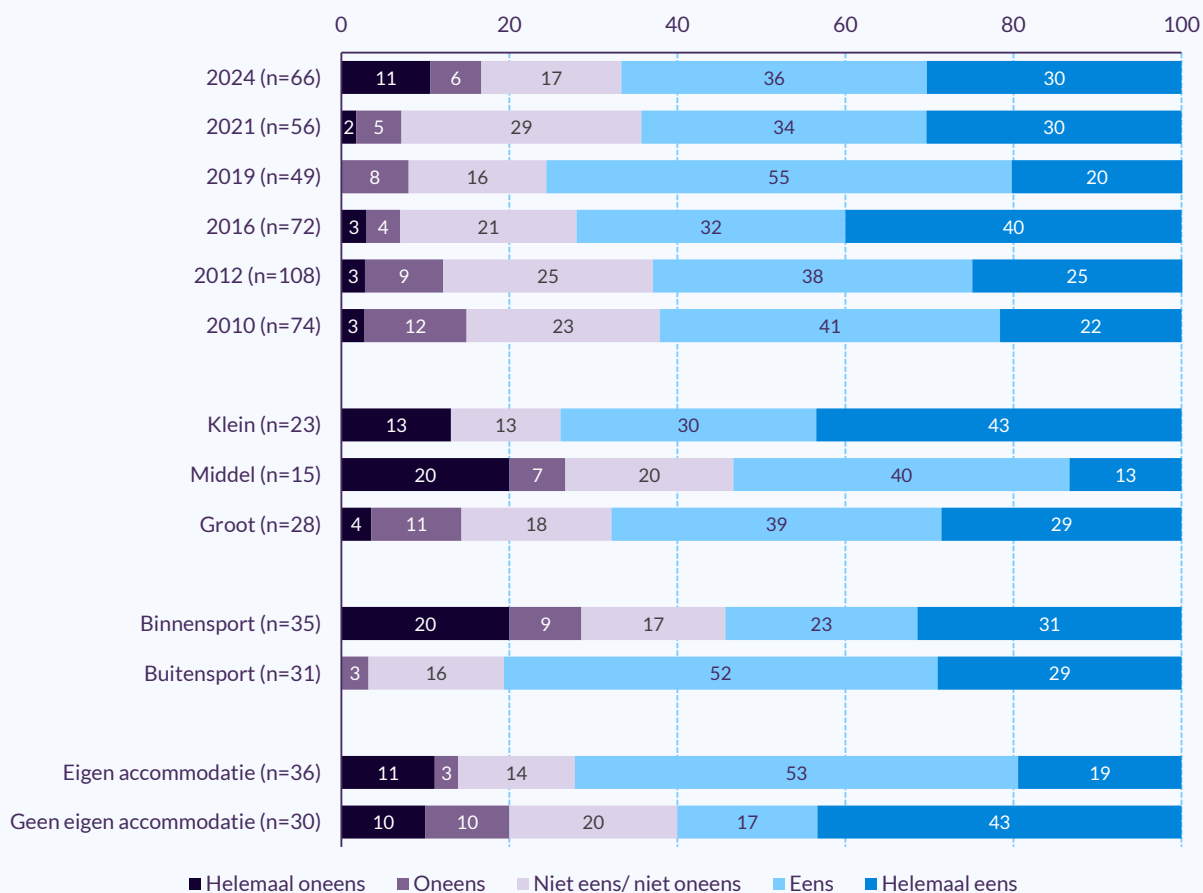
De belangrijkste maatregel die verenigingen nemen om vrijwilligers te behouden is het uitspreken van waardering (71%). Ongeveer de helft van de verenigingen biedt scholing en training aan (55%), geeft vrijwilligers inspraak in het beleid (47%) en signaleert overbelasting (47%). In vergelijking met 2021 verzorgen minder verenigingen een jaarlijkse attentie voor vrijwilligers (45% t.o.v. 61%). Twee op de vijf verenigingen hebben structureel budget gereserveerd voor opleiding van het kader (39%). Bij een op de drie verenigingen is hiervoor op incidentele basis budget beschikbaar (32%). Vier op de vijf verenigingen brengen de mogelijkheid tot het volgen van opleidingen of workshops onder de aandacht (80%).

5.2 Visie op vrijwilligers

Figuur 5.1

Stelling: 'Dit is een vereniging van vrijwilligers en dat moet zo blijven', uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

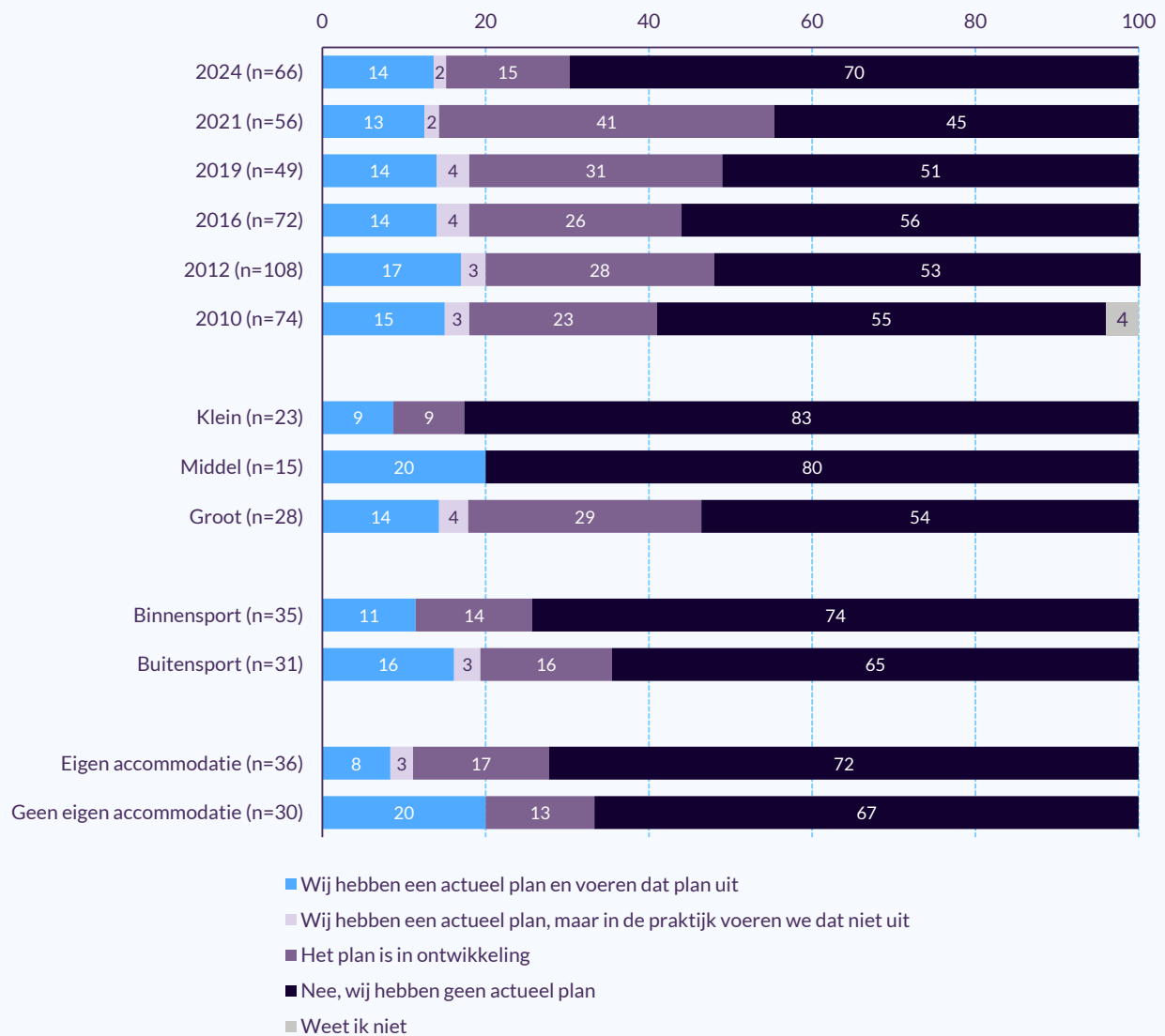

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 5.2

Vormen van vrijwilligersbeleid van sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

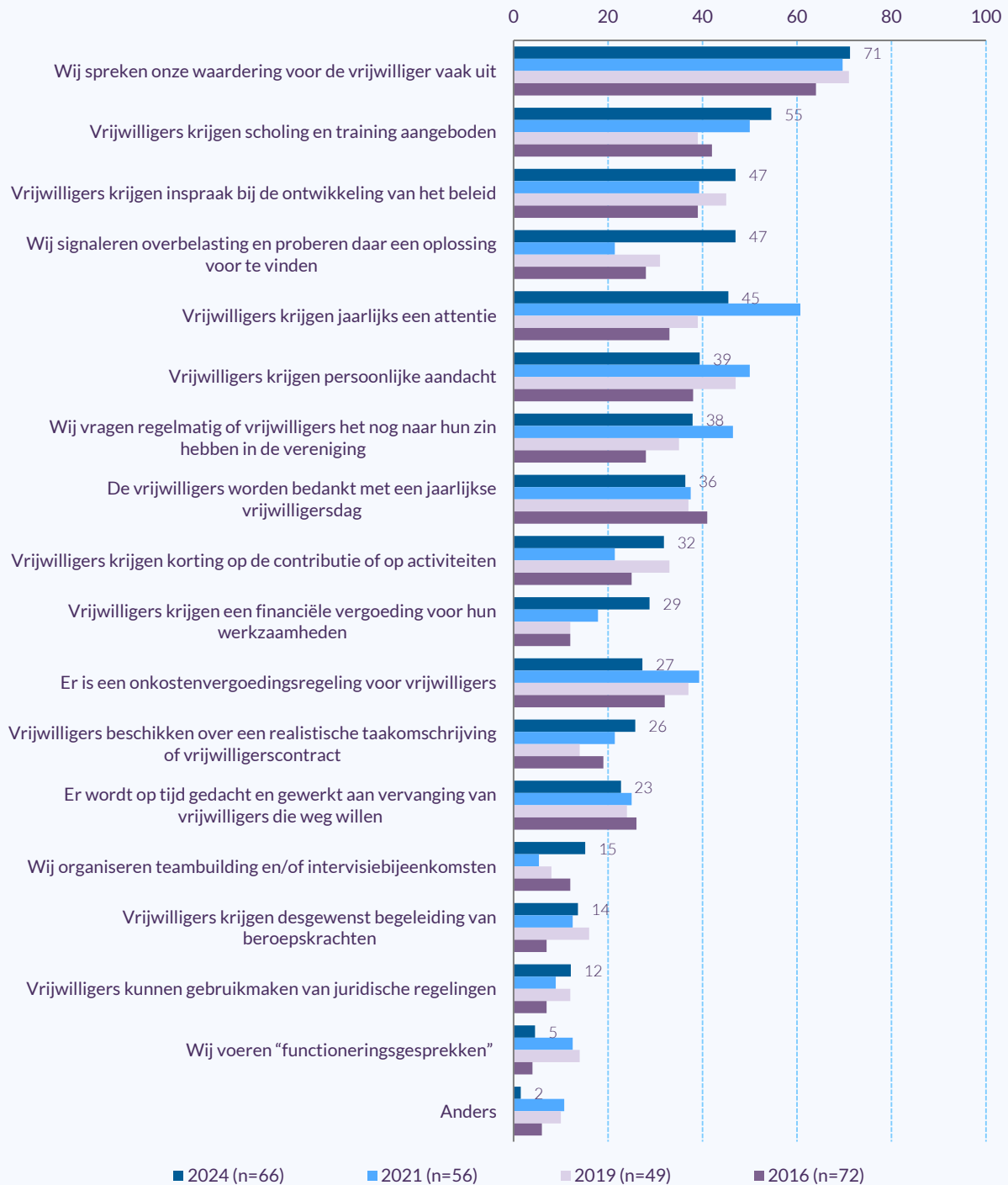
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

5.3 Behoud en opleiding vrijwilligers

Figuur 5.3

Concrete maatregelen voor behoud van vrijwilligers van sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk)

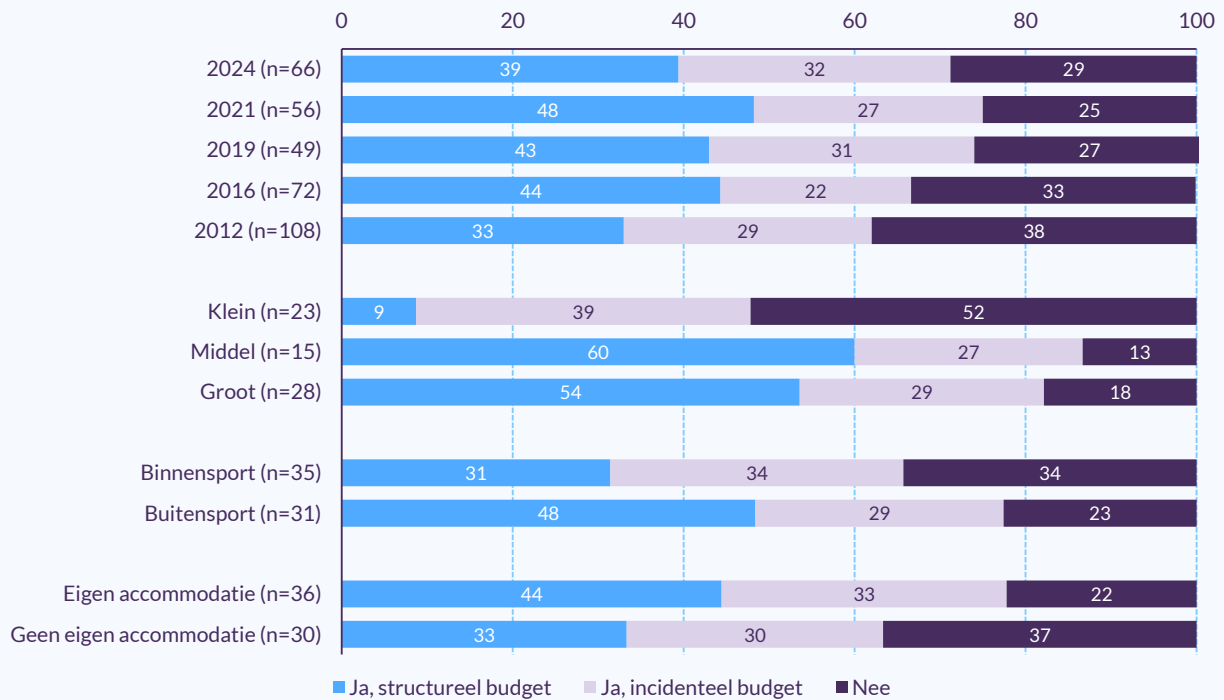

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012, 2010

Figuur 5.4

Aanwezigheid budget voor aanbod voor deskundigheidsbevordering/opleiding van (vrijwillig) kader van sportverenigingen in Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

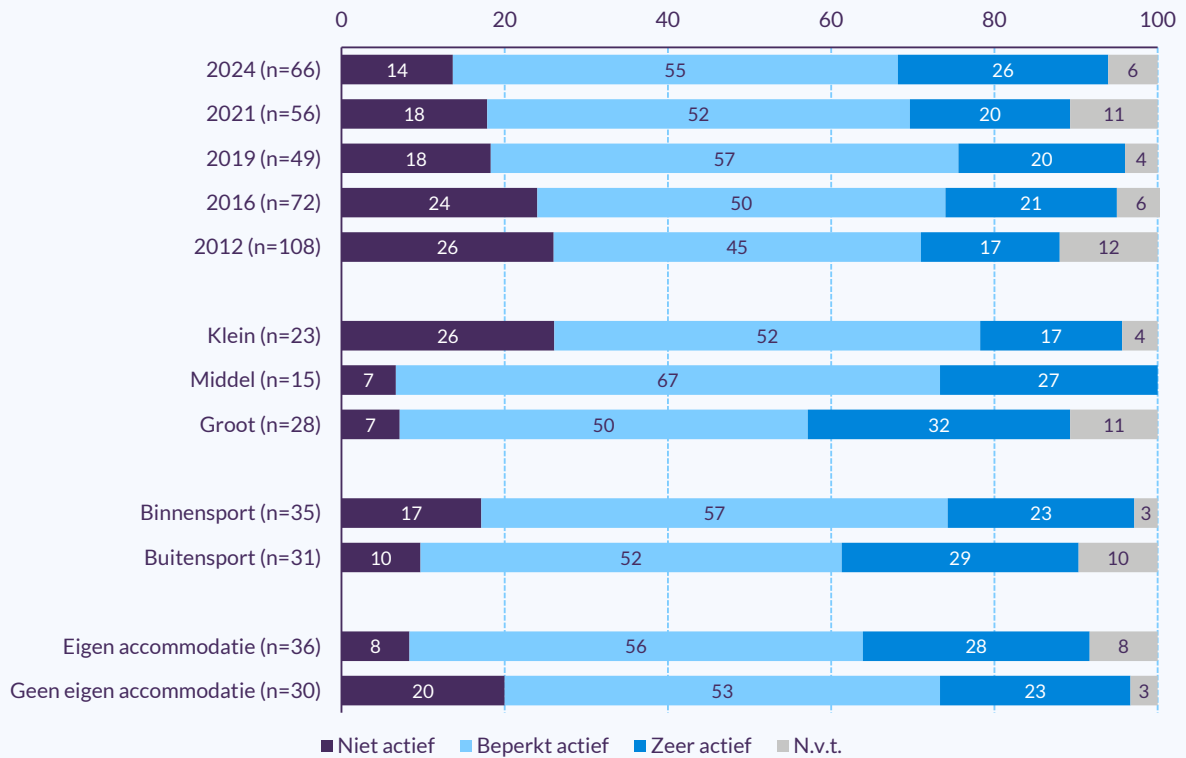

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016 en 2012.

Figuur 5.5

Het promoten, onder de aandacht brengen of organiseren/aanbieden van opleidingen of workshops voor vrijwilligers/trainers/instructeurs door sportverenigingen in Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024

(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016 en 2012.

Vitaliteitsindex

In dit hoofdstuk behandelen we de resultaten van de sportverenigingen op vitaliteitsindex. Ook behandelen we mogelijkheden die verenigingen hebben om door te groeien naar een hoger niveau.

De vitaliteit van de Arnhemse sportverenigingen wordt net als in de vorige monitoren gemeten aan de hand van scores op vier criteria die samen de vitaliteitsindex vormen. De vier criteria zijn: (1) kwaliteit en continuïteit, (2) strategie, (3) maatschappelijk actief en (4) actief vrijwilligersbeleid ([tabel 6.1](#)).

Tabel 6.1
Criteria vitaliteitsindex

Kwaliteit & continuïteit	Strategie	Maatschappelijk actief	Actief vrijwilligersbeleid
- Jaarlijks positief financieel resultaat - Ruimte voor onverwachte uitgaven - Sportaanbod - Voldoende gecertificeerde trainers - Vacatures/knelpunt kader - Beschikbaarheid accommodatie - Kwaliteit accommodatie	- Jaarplan(ning) - Langetermijnvisie (missie/visie) - Financieel plan - Beleidsplannen, -doelstellingen & speerpunten - Transparante, gezonde financiën	- Erkenning maatschappelijke functie - Sportwijs+8 - Samenwerking met partners/inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen	- Bewust actief op behoud vrijwilligers - Opleiding & werving - Vrijwilligersplan aanwezig - Voldoende vrijwilligers

6.1 Vitaliteitscriteria

Op elk van de vier criteria kan een verenigingen onvoldoende, voldoende, goed of uitmuntend scoren. De verenigingen in dit onderzoek scoren gemiddeld het hoogst op het criterium 'kwaliteit en continuïteit' ([figuur 6.1](#)). Op dit criterium scoren zes op de tien verenigingen uitmuntend (62%). Geen enkele vereniging scoort onvoldoende. De verenigingen scoren het laagst op het criterium 'actief vrijwilligersbeleid'. Een op de zes verenigingen scoort onvoldoende (17%), de helft scoort voldoende (53%).

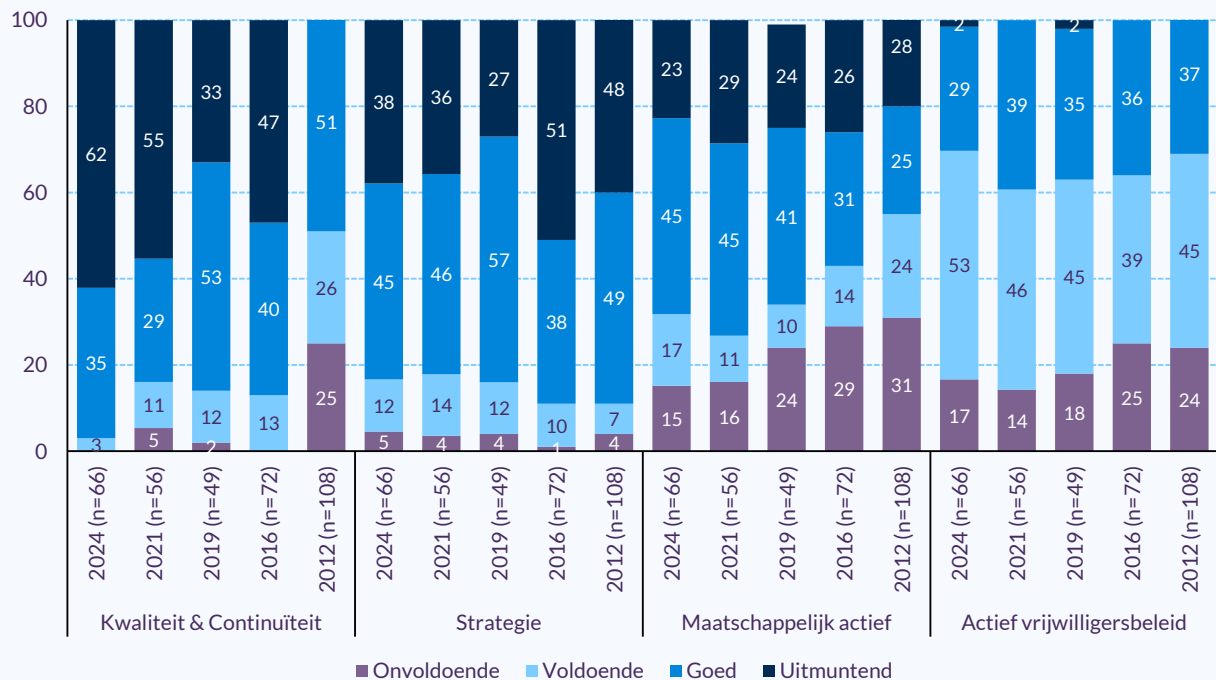
Ten opzichte van het vorige vitaliteitsonderzoek scoren de verenigingen beter op het criterium 'kwaliteit en continuïteit', vergelijkbaar op de criteria 'strategie' en 'maatschappelijk actief' en lager op het criterium 'actief vrijwilligersbeleid'. De

toename van de score op het criterium 'kwaliteit en continuïteit' is ook terug te zien in de scores van de verenigingen die aan beide monitoren deelnamen. De afgenomen score op het criterium 'actief vrijwilligersbeleid' komt met name doordat de nieuwe verenigingen (degene die niet in 2021 deelnamen) lager scoren. De gemiddelde score van de verenigingen die in beide onderzoeken zitten, is gelijk gebleven.

Figuur 6.1

Verdeling scores op vitaliteitscriteria sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2012-2024

(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Door de scores op de verschillende criteria bij elkaar op te tellen, kan een totaalscore op de vitaliteitsindex berekend worden. De gemiddelde totaalscore van de Arnhemse verenigingen in dit onderzoek bedraagt 74 procent van het totaal te behalen punten (18,2 van de 24 punten) ([tabel 6.2](#)).

Sinds de start van de monitoring van de sportverenigingen in Arnhem is een stijgende lijn te zien in de totaalscore van de verenigingen. Hierbij is het belangrijk rekening te houden met de verschillen tussen de onderzoeksgroepen door de jaren heen. Daarnaast zijn in het onderzoek van dit jaar de (middel)grote verenigingen en buitensportverenigingen oververtegenwoordigd. Deze verenigingen scoren gemiddeld hoger dan kleine verenigingen en binnensportverenigingen.

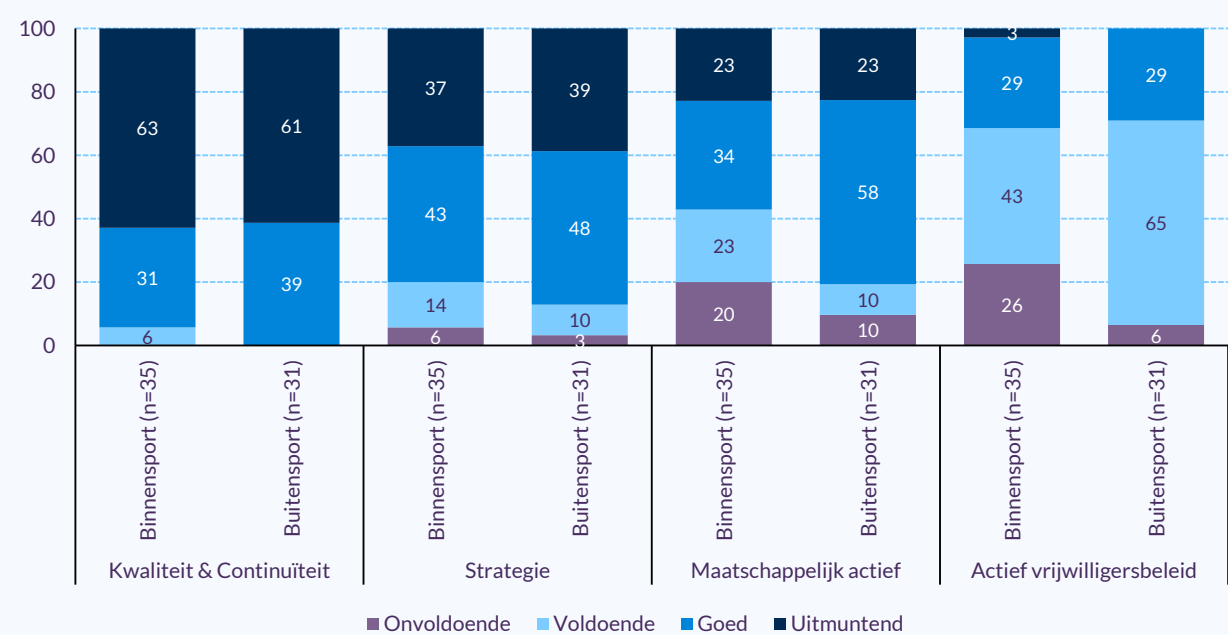
Tabel 6.2
Gemiddelde procentuele score op de vitaliteitsindex sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2012-2024
 (in procenten)

	Jaar					Soort sport		Grootte vereniging			Eigen accommodatie	
	2024	2021	2019	2016	2012	Binnen	Buiten	Klein	Middel	Groot	Ja	Nee
Totaal	76	74	70	65	56	73	78	69	76	81	78	73

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Buitensportverenigingen behalen een hogere gemiddelde score dan de binnensportverenigingen. Met name op het criterium ‘maatschappelijk actief’ is er een verschil te zien (figuur 6.2). Vier op de vijf buitensportverenigingen scoort goed of uitmuntend (81%), tegenover ruim de helft van de binnensportverenigingen (57%). Op het criterium ‘actief vrijwilligersbeleid’ valt het op dat binnensportverenigingen veel vaker onvoldoende scores dan buitensportverenigingen (26% vs. 6%).

Figuur 6.2
Verdeling scores op vitaliteitscriteria Arnhemse sportverenigingen in 2024, uitgesplitst naar binnen- en buitensport
 (in procenten)

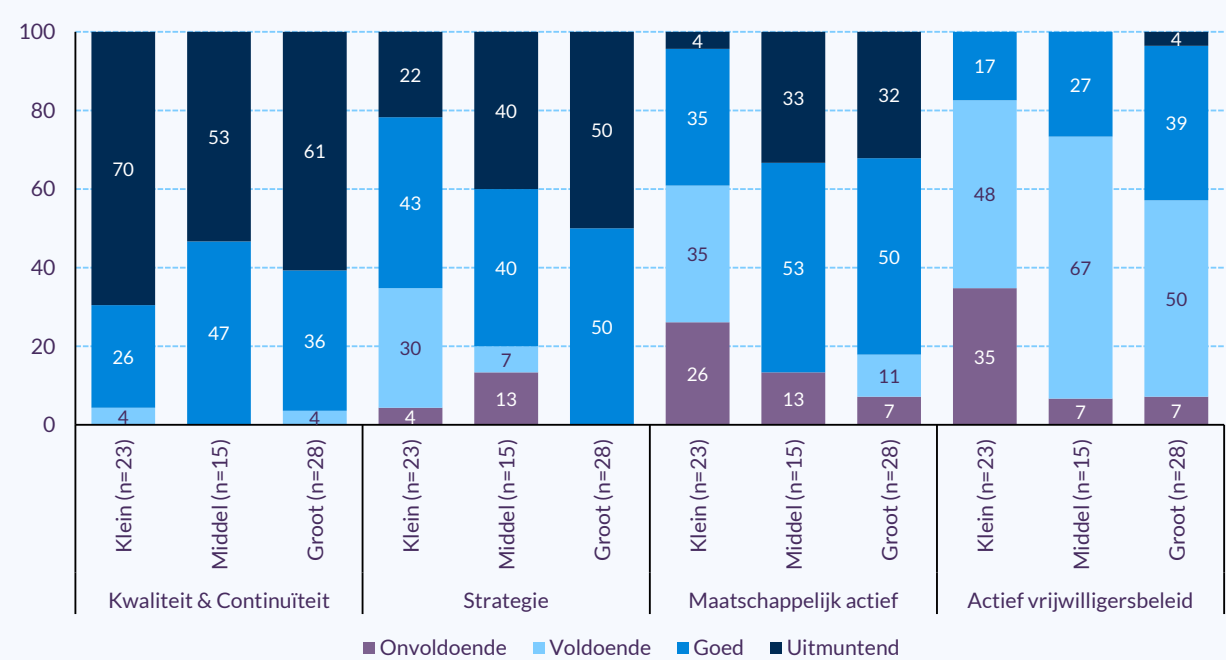

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025

Ook een uitsplitsing naar verenigingsgrootte toont verschillen in de vitaliteitsscores van de verenigingen. Gemiddeld scoren kleine verenigingen het laagst, en grote verenigingen het hoogst. De lagere score van kleine verenigingen is met name terug

te zien in de criteria ‘maatschappelijk actief’ en ‘actief vrijwilligersbeleid’ (figuur 6.3). Respectievelijk een kwart en een derde van de kleine verenigingen scoort op deze criteria onvoldoende. Wel scoren kleine verenigingen het vaakst uitmuntend op het criterium ‘kwaliteit en continuïteit’.

Figuur 6.3
Verdeling scores vitaliteitscriteria Arnhemse sportverenigingen in 2024, uitgesplitst naar grootte sportvereniging
(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025

6.2 Vitaliteitsindex

Door de scores van sportverenigingen op de vier criteria te combineren kan de plaats van een vereniging in een van vier segmenten worden bepaald: (1) de basissportvereniging, (2) de gezonde sportvereniging, (3) de vitale sportvereniging of (4) de vitale en maatschappelijk betrokken sportvereniging. In [tabel 6.3](#) wordt de indeling met bijbehorende score weergegeven.

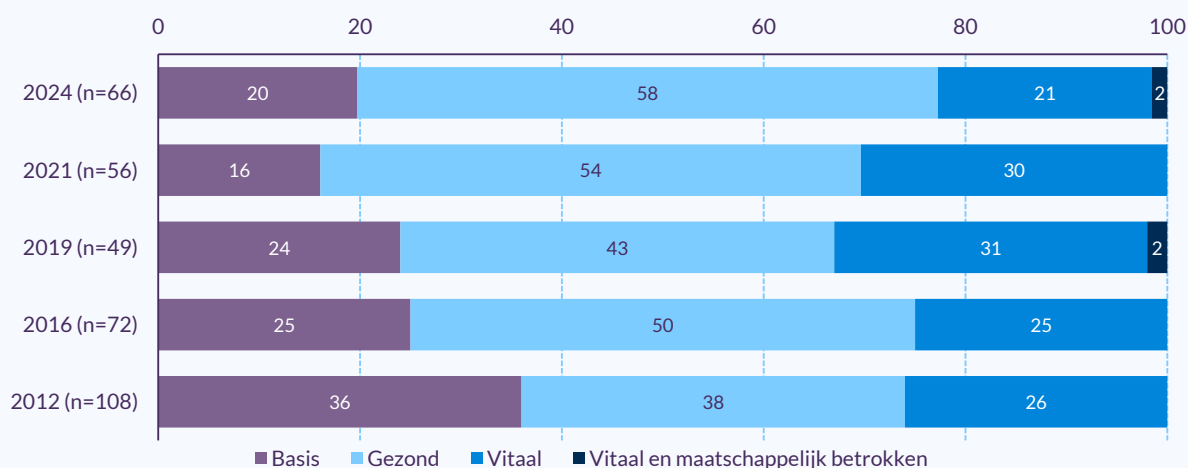
Op basis van deze indeling behoort een op de vijf verenigingen in dit onderzoek tot het segment basissportvereniging. Een even grote groep verenigingen kan bestempeld worden als vitaal. Eén vereniging kan gezien worden als vitaal en maatschappelijk betrokken.

Tabel 6.3
Indeling segmenten vitaliteit

Segment	Aspecten	Minimale score
De basissportvereniging		
De gezonde sportvereniging	Kwaliteit & continuïteit	Voldoende
	Strategie	Voldoende
	Maatschappelijk actief	Onvoldoende
	Actief vrijwilligersbeleid	Voldoende
De vitale sportvereniging	Kwaliteit & continuïteit	Goed
	Strategie	Goed
	Maatschappelijk actief	Voldoende
	Actief vrijwilligersbeleid	Goed
De vitale en maatschappelijk betrokken sportvereniging	Kwaliteit & continuïteit	Goed
	Strategie	Uitmuntend
	Maatschappelijk actief	Goed
	Actief vrijwilligersbeleid	Uitmuntend

Ten opzichte van de eerdere monitoren is het aandeel vitale verenigingen afgenomen en het aandeel gezonde verenigingen licht toegenomen ([figuur 6.4](#)).

Figuur 6.4
Indeling Arnhemse sportverenigingen naar vitaliteit in 2012-2024
(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012

Kleine verenigingen, binnensportverenigingen en verenigingen zonder eigen accommodatie zijn het vaakst te beschouwen als basisverenigingen. Grote verenigingen en buitensportverenigingen scoren het vaakst vitaal (en maatschappelijk) ([tabel 6.4](#)).

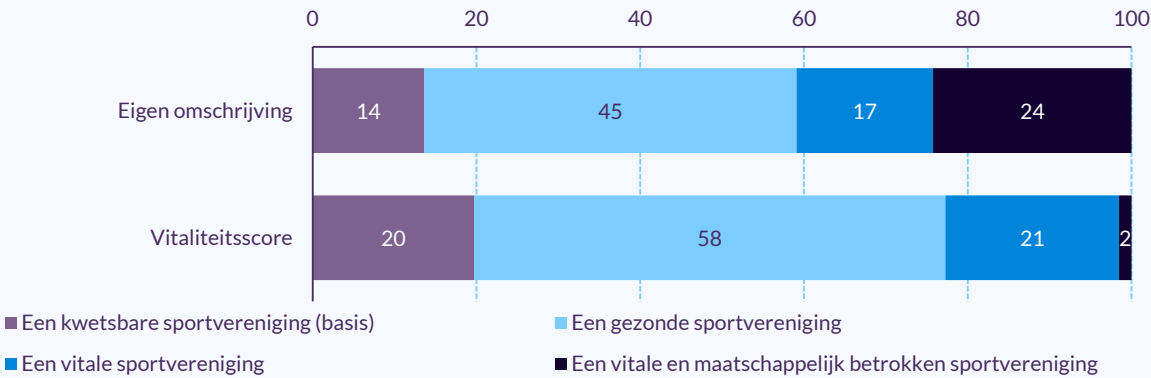
Tabel 6.4
Achtergrondkenmerken segmenten in 2024
(in procenten, n=66)

Segment	Verenigingsgrootte			Soort sport		Eigen accommodatie	
	Klein	Middel	Groot	Binnensport	Buitensport	Ja	Nee
Basis	35	20	7	29	10	14	27
Gezond	52	67	57	51	65	64	50
Vitaal	13	13	32	17	26	19	23
Vitaal en maatschappelijk			4	3		3	

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025

We hebben de vitaliteitssegmenten aan de verenigingen voorgelegd en ze gevraagd zichzelf in te delen in een van de segmenten. De verenigingen in dit onderzoek lijken zichzelf vaker maatschappelijk betrokken te vinden dan blijkt uit de het scoringsmodel. Een kwart van de verenigingen vindt de eigen vereniging vitaal en maatschappelijk betrokken (24%, zie [figuur 6.5](#)).

Figuur 6.5
Indeling Arnhemse sportverenigingen naar eigen inschatting vitaliteit in 2024
(in procenten, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025

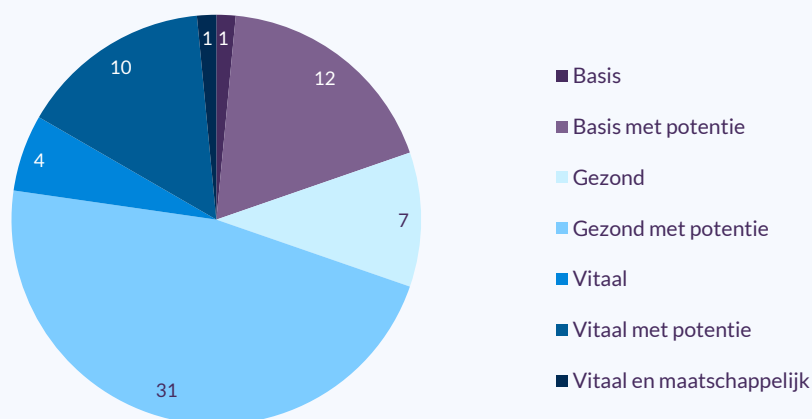
Bij een op de vier verenigingen komt de eigen inschatting overeen met de score uit het model (38%). 43 procent schat de vitaliteit van de verenigingen te hoog in, 15 procent zet te laag in.

6.3 Groeipotentieel verenigingen

Verenigingen die op basis van één criterium niet in een hoger segment worden ingedeeld, kunnen worden gedefinieerd als verenigingen met groeipotentieel. Als de score op dit criterium verbetert, kunnen deze verenigingen doorstromen naar het volgende segment. We kijken hierbij niet in hoeverre het haalbaar is voor een vereniging om de score van dit criterium te verbeteren.

Vier op de vijf verenigingen in dit onderzoek heeft op basis van deze methode groeipotentieel (80%, zie [figuur 6.6](#)). Binnen het segment basissportverenigingen kunnen bijna alle verenigingen doorgroeien. Voor slechts één vereniging is dit niet het geval. Voor de basissportverenigingen vormen de criteria 'actief vrijwilligersbeleid' en 'strategie' op dit moment de struikelblokken. Een deel van de basissportverenigingen kan doorgroeien naar een vitale of vitale en maatschappelijk betrokken vereniging als ze de score op het criterium 'actief vrijwilligersbeleid' aanzienlijk verbeteren (van onvoldoende naar goed of uitmuntend).

Figuur 6.6
Groeipotentie van Arnhemse sportverenigingen in 2024
(in aantallen, n= 66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Ook een aanzienlijk deel van de gezonde sportverenigingen kan doorgroeien tot een vitale of vitale en maatschappelijk betrokken vereniging (81%). Net als bij de basissportverenigingen is het criterium 'actief vrijwilligersbeleid' voor de meeste verenigingen het criterium waarop verbetering nodig is om door te groeien.

Vier van de veertien vitale verenigingen kan zich ontwikkelen tot een vitale en maatschappelijk betrokken vereniging door de score op een van de criteria te verbeteren (71%). Opnieuw is 'actief vrijwilligersbeleid' de drempel en niet, zoals de naam doet vermoeden, de maatschappelijke activiteit van de verenigingen.

Verenigingsondersteuning

In dit hoofdstuk staat verenigingsondersteuning door Sportbedrijf Arnhem centraal. We behandelen de bekendheid van de verenigingsondersteuning en de mate waarin verenigingen hiervan gebruik maken. Daarnaast gaan we in op de behoeftes die verenigingen hebben op het vlak van verenigingsondersteuning.

7.1 Samenvatting

Bekendheid en gebruik

Van de verenigingen in dit onderzoek is twee op de drie bekend met de verenigingsondersteuning die Sportbedrijf Arnhem aanbiedt (65%). Grote verenigingen en buitensportverenigingen zijn hier vaker mee bekend dan kleine, middelgrote en binnensportverenigingen. Ten opzichte van 2021 is het aandeel sportverenigingen dat bekend is met de verenigingsondersteuning afgenomen.

Van de verenigingen die bekend zijn met de diensten van Sportbedrijf Arnhem, heeft de helft de afgelopen twee jaar gebruik gemaakt van verenigingsondersteuning. Dit zijn met name grote verenigingen, buitensportverenigingen en verenigingen met een eigen accommodatie. Het Arnhemse Sport- en beweegakkoord was de dienst waarvan deze verenigingen het vaakst gebruik maakten (78%). Verenigingen die geen gebruik maakten van verenigingsondersteuning van Sportbedrijf Arnhem deden dit met name omdat ze geen ondersteuningsbehoeften hadden (82%).

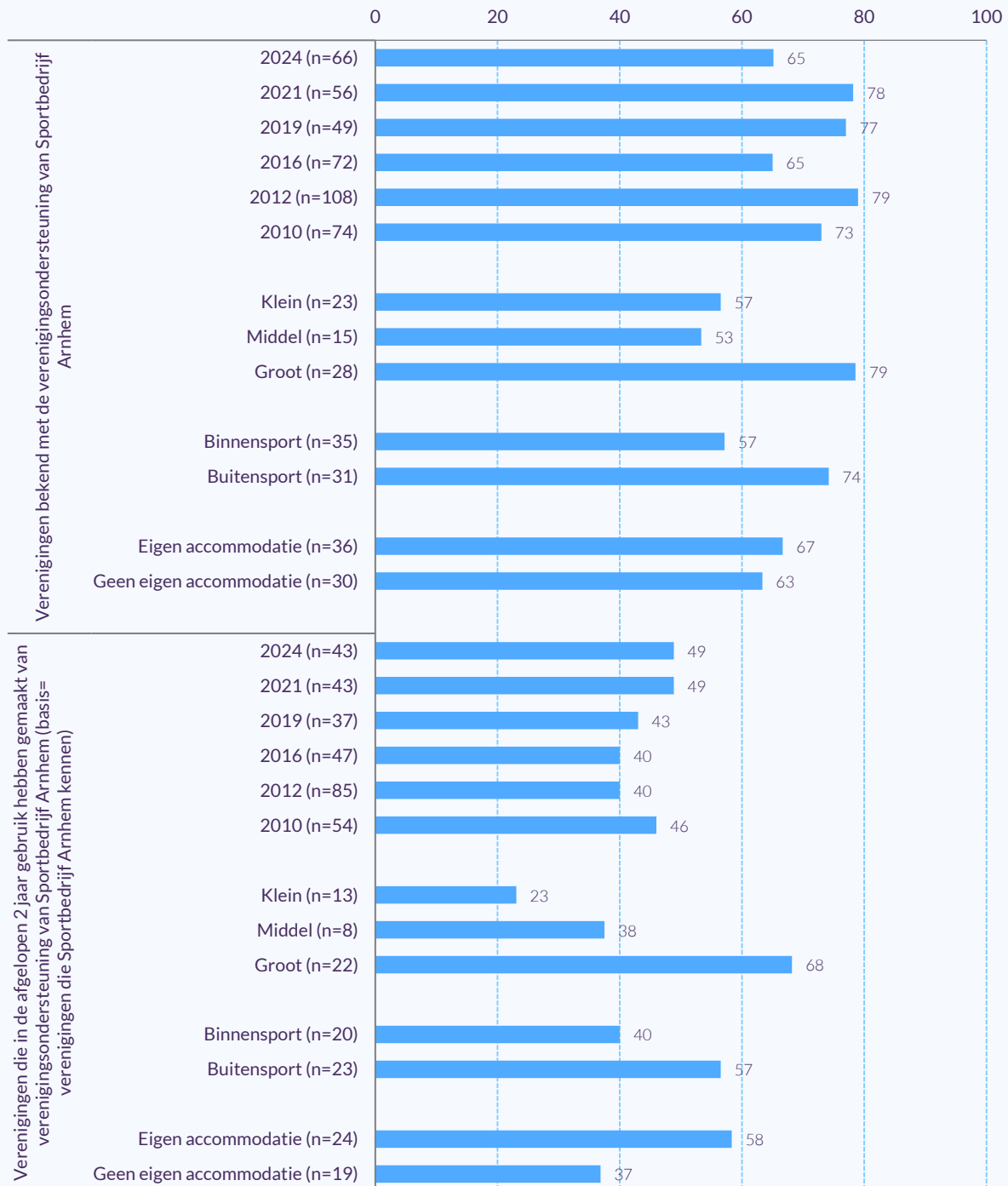
Ondersteuningsbehoefte

Twee op de drie verenigingen geven aan behoefte te hebben aan professionele ondersteuning op een of meerdere taakgebieden door Sportbedrijf Arnhem (65%). Dit geldt iets vaker voor grote verenigingen dan voor middelgrote en kleine verenigingen. Er zit weinig verschil in de behoefte op basis van type sport of eigendom van de accommodatie.

7.2 Bekendheid en gebruik verenigingsondersteuning

Figuur 7.1

Bekendheid met en gebruik van de diensten van Sportbedrijf Arnhem door sportverenigingen in de gemeente Arnhem, uitgesplitst naar jaar en verenigingstype in 2024
(in procenten)

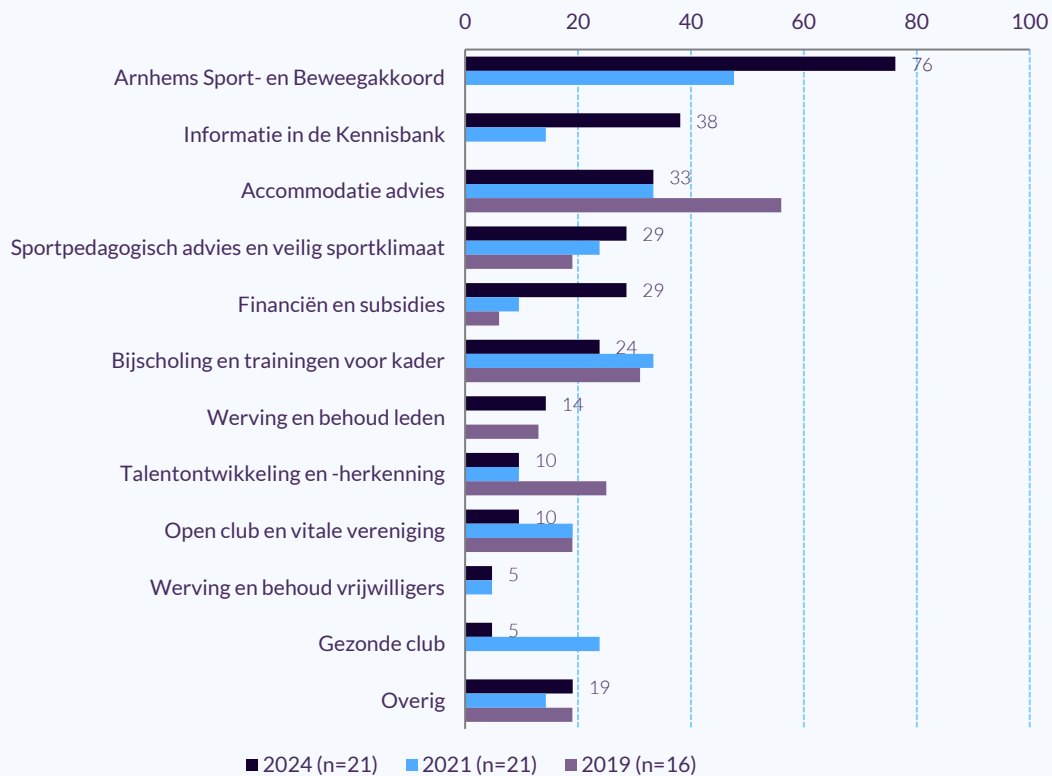

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Figuur 7.2

Afname diensten van Sportbedrijf Arnhem in de afgelopen twee jaar door sportverenigingen in Arnhem, uitgesplitst naar jaar

(in procenten, verenigingen die gebruik hebben gemaakt van diensten van Sportbedrijf Arnhem)

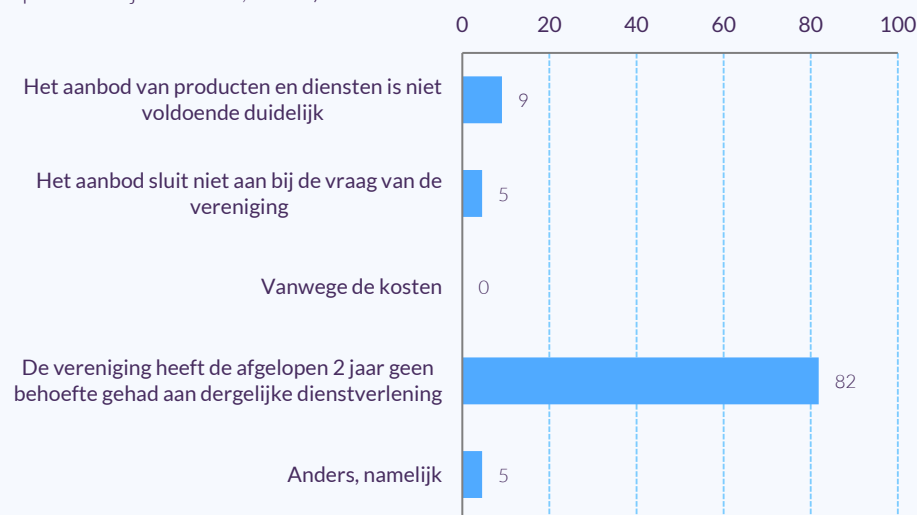

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021 en 2019.

Figuur 7.3

Redenen dat geen gebruik is gemaakt van de diensten van Sportbedrijf Arnhem door sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2024

(in procenten, verenigingen die geen gebruik hebben gemaakt van diensten van Sportbedrijf Arnhem, n=22)

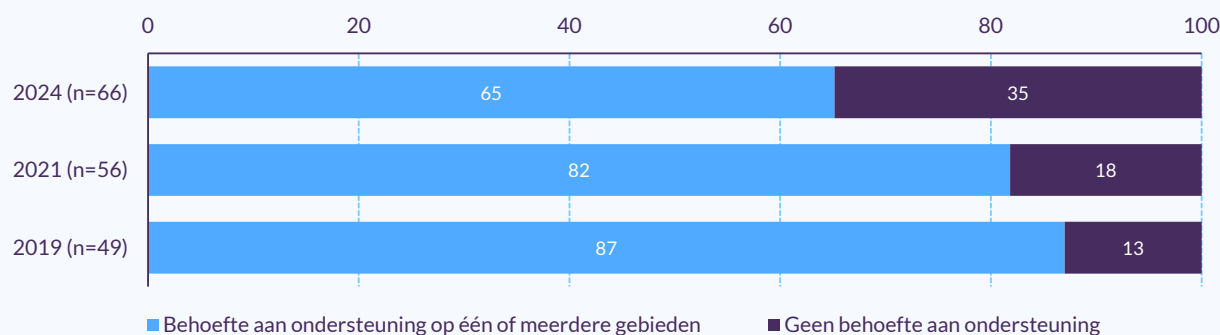
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

7.3 Ondersteuningsbehoefte

Figuur 7.4

Behoefte aan professionele ondersteuning van sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2024, 2021 en 2019

(in procenten, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021 en 2019.

Thema's waarop verenigingen graag professionele ondersteuning zouden ontvangen, zijn onder andere de werving van vrijwilligers en leden en accommodatiezaken.

Positief, veilig en inclusief sportklimaat

In dit hoofdstuk staat het thema **positief, veilig en inclusief sportklimaat** centraal. We behandelen de preventiemaatregelen die verenigingen nemen voor een **positief, veilig en inclusief sportklimaat** en de mate waarin er sprake is van een **pedagogisch sportklimaat bij de sportverenigingen**. Daarnaast bespreken we de diversiteit van het ledenbestand van de verenigingen.

8.1 Preventie

De meeste verenigingen in dit onderzoek hebben beleid voor een sociaal veilige sportomgeving (97%, zie [figuur 8.1](#)). De meest voorkomende maatregelen die verenigingen hebben getroffen zijn het beschrijven van gedragsregels in de statuten of het huishoudelijk reglement en het aanstellen van een vertrouwenscontactpersoon. Drie kwart van de verenigingen heeft beleid rondom het aanvragen van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) (74%). Bij drie op de vijf verenigingen zijn gedragsregels (ook) beschreven buiten de statuten of het huishoudelijk reglement, bijvoorbeeld op de website of op posters (58%).

Een kwart van de sportverenigingen (27%) voldoet aan alle vier de basiseisen voor een veilige sportomgeving van NOC*NSF (de vier V's, zie kader). Middelgrote verenigingen voldoen vaker aan alle vier de basiseisen dan de kleine en grote verenigingen.

Twee op de vijf verenigingen voldoet aan drie van de vier V's. Deze verenigingen hebben vaak geen beleid omtrent het volgen van een pedagogische e-learning/cursus of trainersopleiding. Twee verenigingen voldoen aan geen van de vier basiseisen van NOC*NSF.

Vier basiseisen voor een veilige sportomgeving (NOC*NSF)

NOC*NSF heeft vier basisvoorwaarden (vier V's) opgesteld voor een veilige sportvereniging. Deze vier basisvoorwaarden zien ze als fundament voor een veilige sportvereniging, waar de kans op (seksueel) grensoverschrijdend gedrag zo klein mogelijk is. Het streven is dat elke vereniging aan deze vier basisvoorwaarden voldoet. De basisvoorwaarden zijn:

- een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) voor vrijwilligers die met jeugd en/of kwetsbare doelgroepen werken;
- een verenigingsbrede gedragscode die door trainer-coaches, begeleiders, bestuurders en medewerkers wordt ondertekend;
- een vertrouwenscontactpersoon aanstellen op de vereniging;
- vakkundig geschoolde trainer-coaches: alle trainer-coaches die werken met jeugd en/of kwetsbare doelgroepen, volgen een cursus, opleiding of e-learning met aandacht voor pedagogiek en integriteit.

Figuur 8.1

Maatregelen ter bevordering van een sociaal veilige sportomgeving bij sportverenigingen in Arnhem in 2024

(in procenten, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

8.2 Pedagogisch sportklimaat

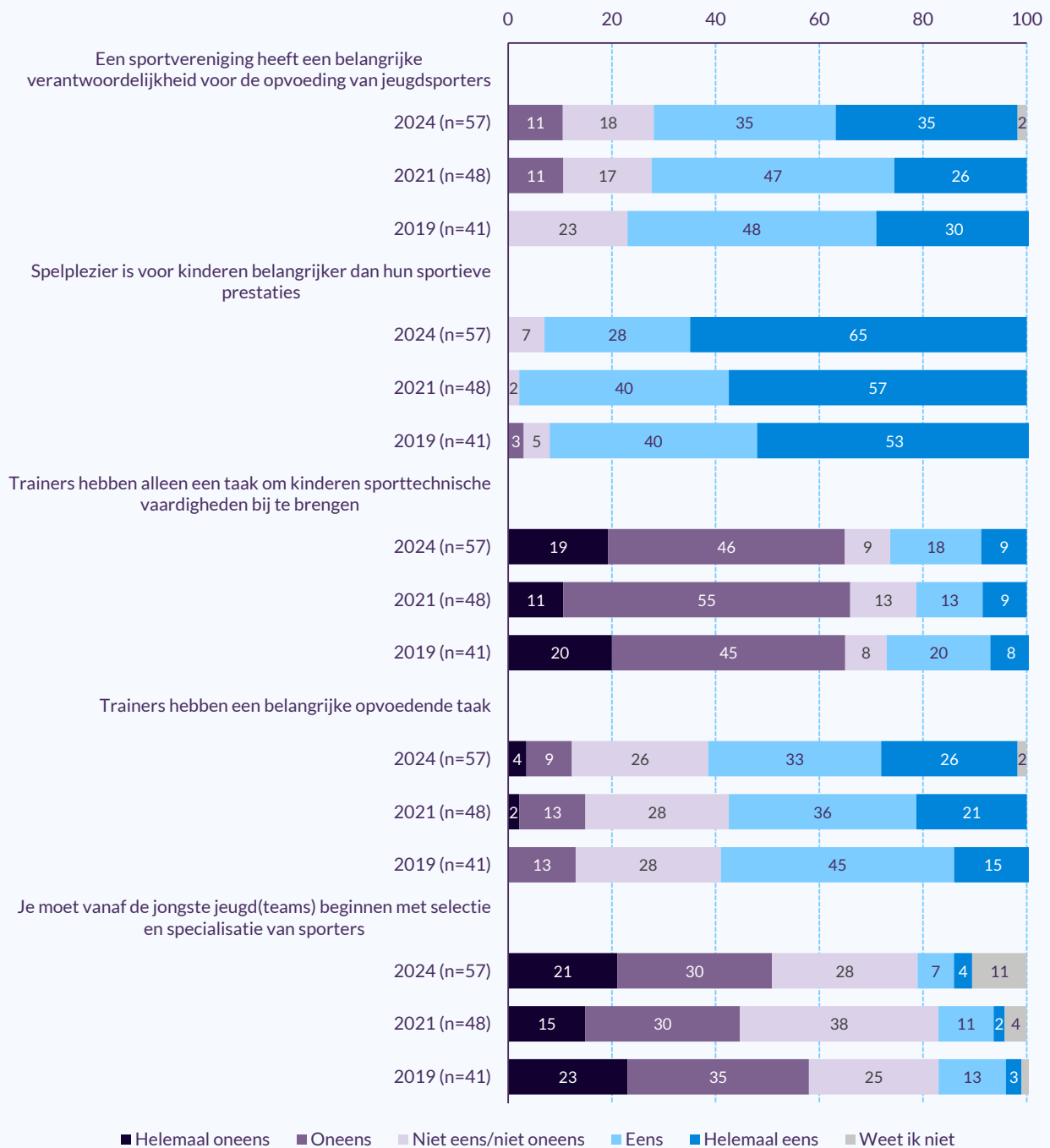
Aan sportverenigingen met jeugdleden hebben we een aantal stellingen voorgelegd over een pedagogisch sportklimaat. Zeven op de tien verenigingen zijn het (zeer) eens met de stelling dat sportverenigingen een belangrijke verantwoordelijkheid hebben voor de opvoeding van jeugdsporters (70%, zie [figuur 8.2](#)). Daarnaast vindt geen enkele vereniging dat sportieve prestaties boven sportplezier gaan bij jeugdsporters.

Deze blik op jeugdsport heeft ook invloed op de taken van trainers. Ruim de helft van de verenigingen vindt dat trainers een belangrijke opvoedende taak hebben (60%). Toch vindt een kwart dat trainers alleen de taak hebben om kinderen sporttechnische vaardigheden bij te brengen (28%).

Figuur 8.2

Stellingen over een pedagogisch sportklimaat bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2024, 2021 en 2019

(in procenten)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021 en 2019.

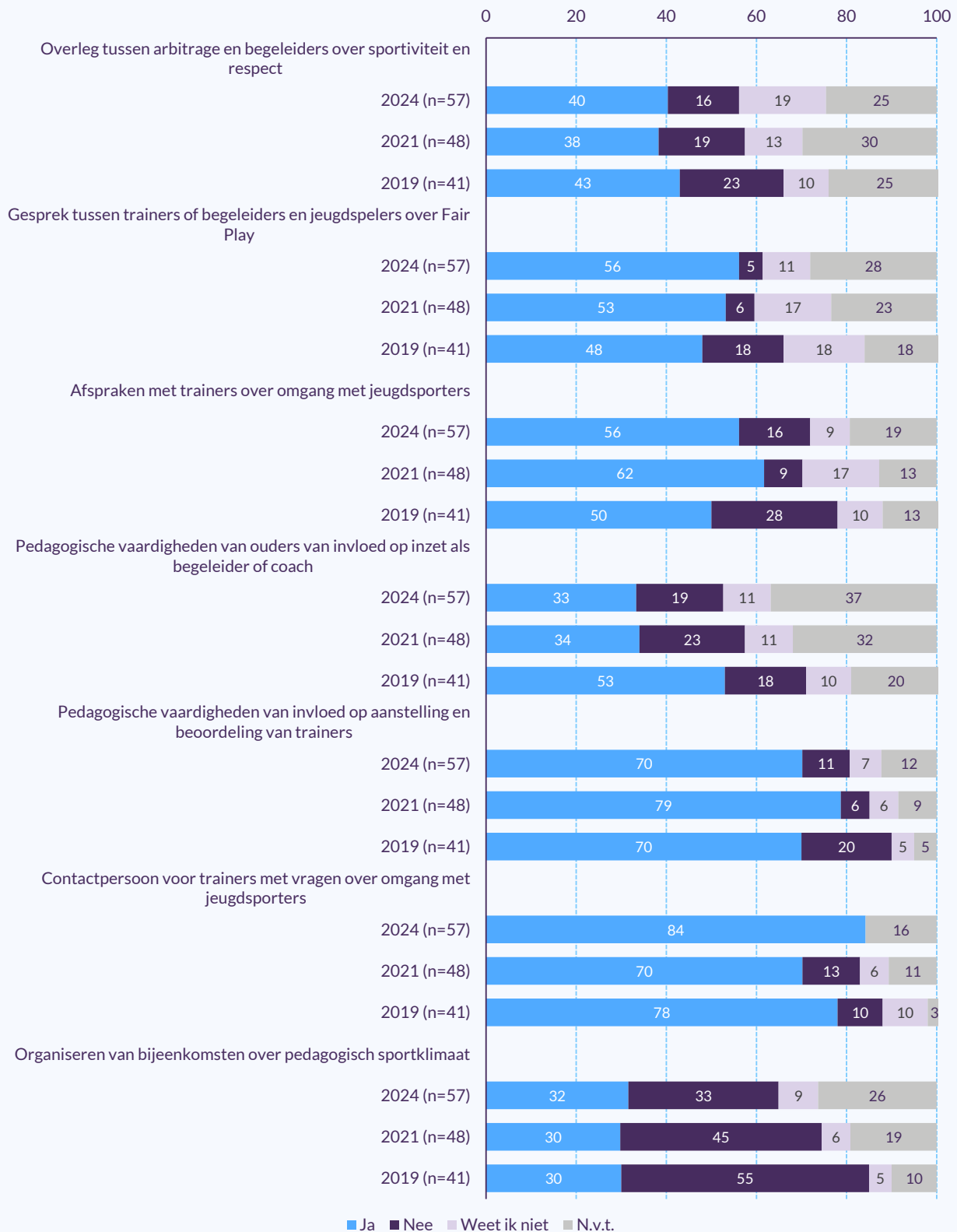
Veel Arnhemse sportverenigingen met jeugdsporters zijn bezig met het ontwikkelen van een pedagogisch sportklimaat. Bij de meeste sportverenigingen kunnen trainers bij iemand terecht als ze vragen hebben over jeugdsporters (84%, zie [figuur 8.3](#)) en wordt er bij het aanstellen en beoordelen van trainers gekeken naar hun

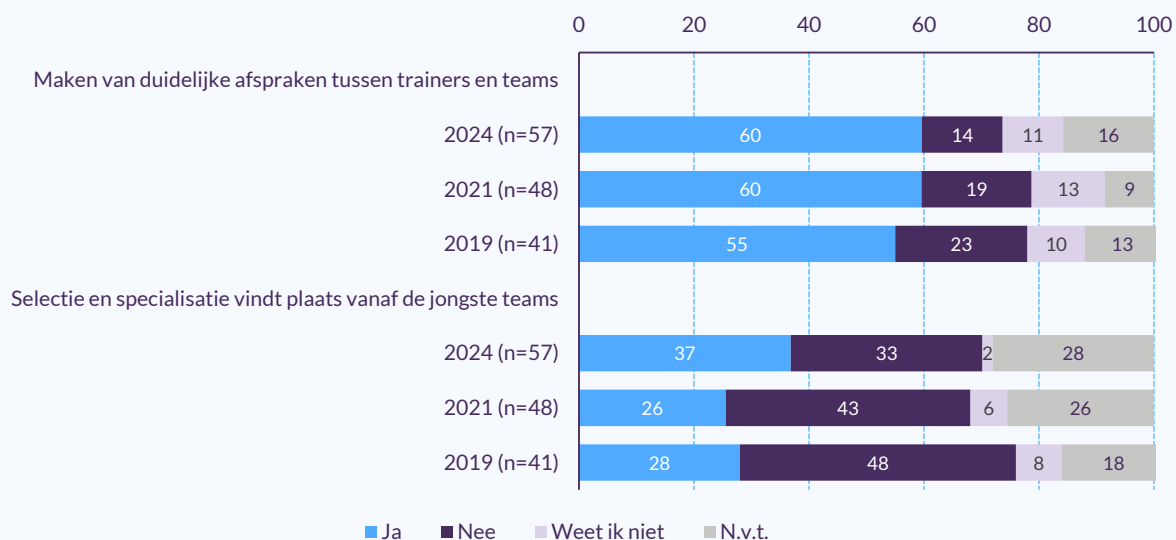
pedagogische vaardigheden (70%). Bij ruim de helft van de verenigingen worden afspraken gemaakt over de omgang met jeugdsporters (60%) en tussen trainers en hun teams (56%). Er is in mindere mate aandacht voor overleg met arbitrage over sportiviteit en respect (40%), het organiseren van bijeenkomsten over een pedagogisch sportklimaat (33%) en de pedagogische vaardigheden van ouders die als begeleider of coach actief zijn (32%).

Figuur 8.3

Toepassing maatregelen gericht op het bevorderen van een pedagogisch sportklimaat bij sportverenigingen in de gemeente Arnhem in 2024, 2021 en 2019

(in procenten)

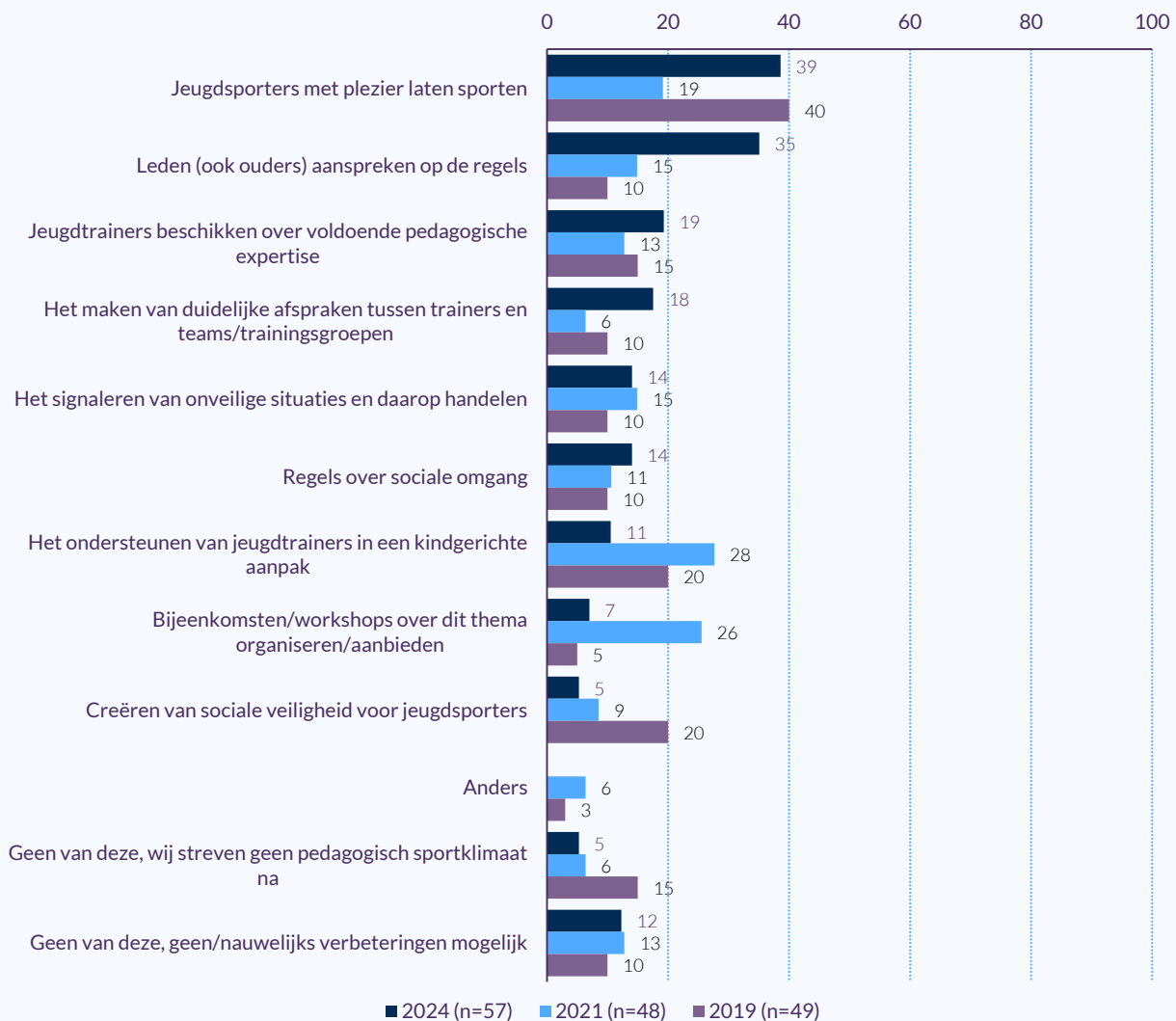
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021 en 2019.

De meeste verenigingen willen het pedagogisch sportklimaat op de vereniging verder verbeteren. Verenigingen die dit niet willen, zien geen of weinig mogelijkheid tot verbetering (12%) of streven geen pedagogisch sportklimaat na (5%, zie [figuur 8.4](#)). Verenigingen proberen het sportklimaat vooral te verbeteren door jeugdsporters met plezier te laten sporten (39%) en leden en ouders aan te spreken op de geldende regels (35%).

Figuur 8.4

(Ontwikkeling van) manier waarop Arnhemse sportverenigingen het pedagogische sportklimaat op de vereniging willen verbeteren, uitgesplitst naar jaar

(in procenten, maximaal twee maatregelen)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021 en 2019.

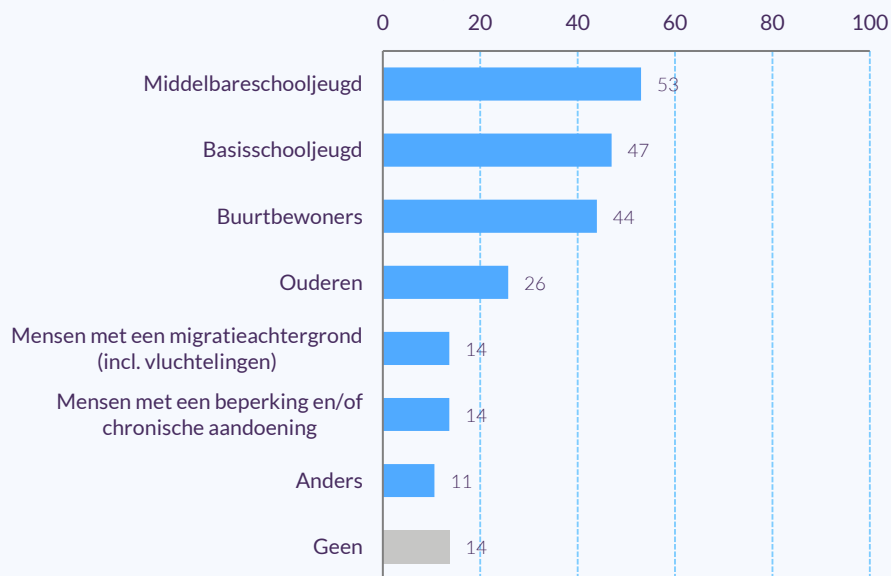
8.3 Doelgroepenbeleid, diversiteit en discriminatie

Een grote meerderheid van de sportverenigingen in dit onderzoek wil ten minste één doelgroep beter bereiken in 2025. Middelbare schooljeugd (53%), basisschooljeugd (47%) en buurtbewoners (44%) zijn de doelgroepen die het vaakst door verenigingen genoemd worden ([figuur 8.5](#)). Op het beter bereiken van mensen met een migratieachtergrond, beperking of chronische aandoening zet maar een klein deel van de verenigingen in (beide 14%).

Figuur 8.5

Doelgroepen die sportverenigingen in de gemeente Arnhem beter willen bereiken in 2025

(in procenten, meerdere antwoorden mogelijk, n=66)

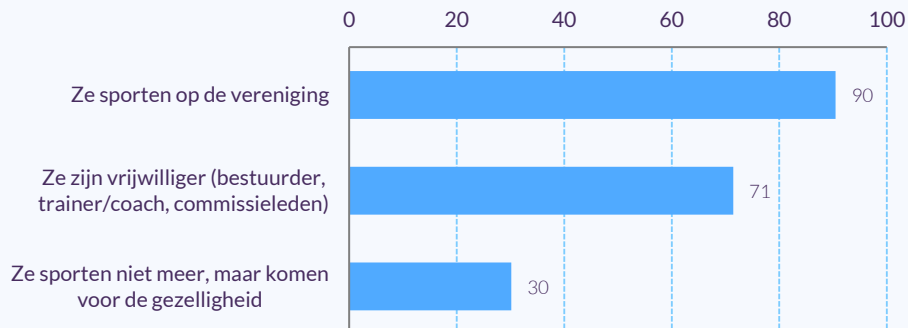
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

De meeste sportverenigingen uit Arnhem in dit onderzoek hebben leden die ouder zijn dan vijftig jaar (95%). Bij de meeste verenigingen zijn er sportende 50-plusleden (90%) en/of zijn er leden die als vrijwilliger bij de vereniging betrokken zijn (71%, zie [figuur 8.6](#)).

Figuur 8.6

Manieren waarop 50-plusleden actief zijn binnen Arnhemse sportverenigingen in 2024

(in procenten van verenigingen met 50-plus leden, meerdere antwoorden mogelijk, n=63)

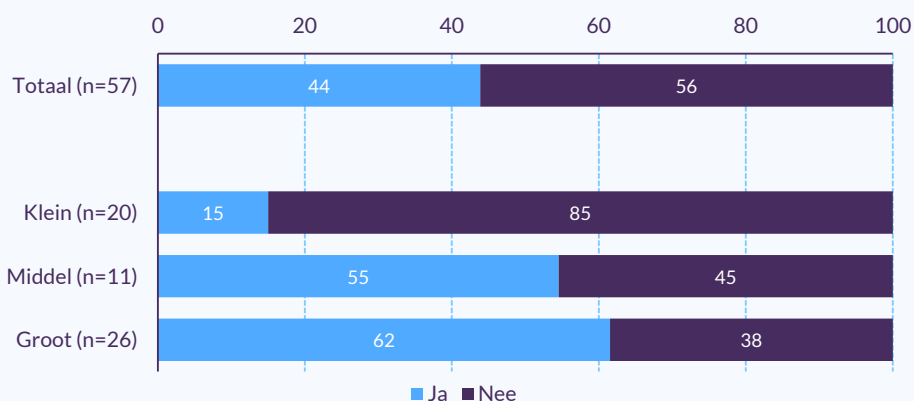
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Iets minder dan de helft van de verenigingen met sportende 50-plusleden heeft speciaal aanbod voor deze groep sporters (44%, [figuur 8.7](#)). Bij kleine verenigingen is dit vaak niet het geval. De meest genoemde reden voor de afwezigheid van speciaal sportaanbod voor 50-plussers is het meesporten van deze groep in het reguliere aanbod (81%, zie [figuur 8.8](#)). Daarnaast geeft drie op de tien verenigingen aan dat er geen behoefte is aan het ontwikkelen van speciaal sportaanbod voor 50-plussers (30%).

Figuur 8.7

Mate waarin Arnhemse sportverenigingen speciaal sportaanbod hebben voor 50-plusleden in 2024

(in procenten van verenigingen met 50-plusleden die sporten op de vereniging)

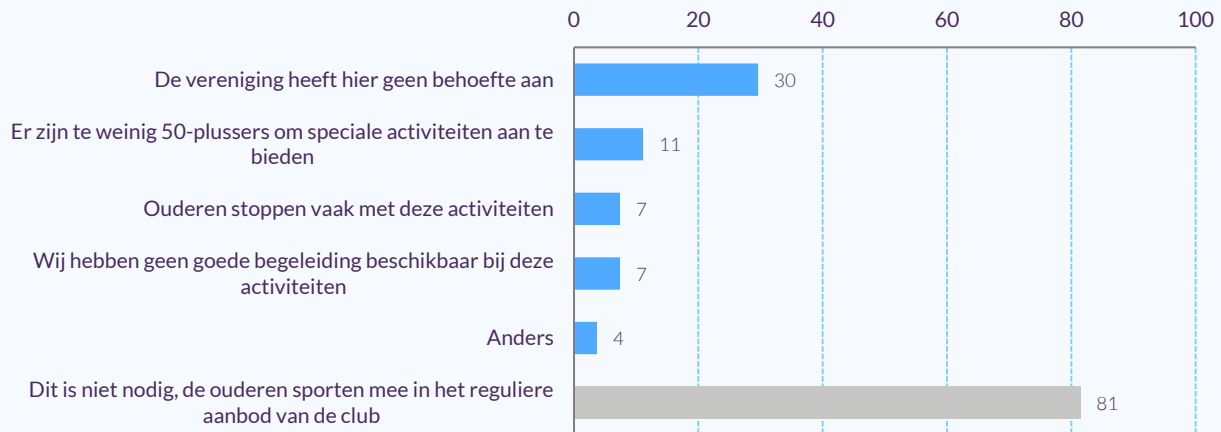

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Figuur 8.8

Redenen dat verenigingen geen aanbod hebben dat speciaal gericht is op 50-plusleden in 2024

(in procenten van verenigingen met 50-plusleden, maar zonder speciaal sportaanbod, n=27)

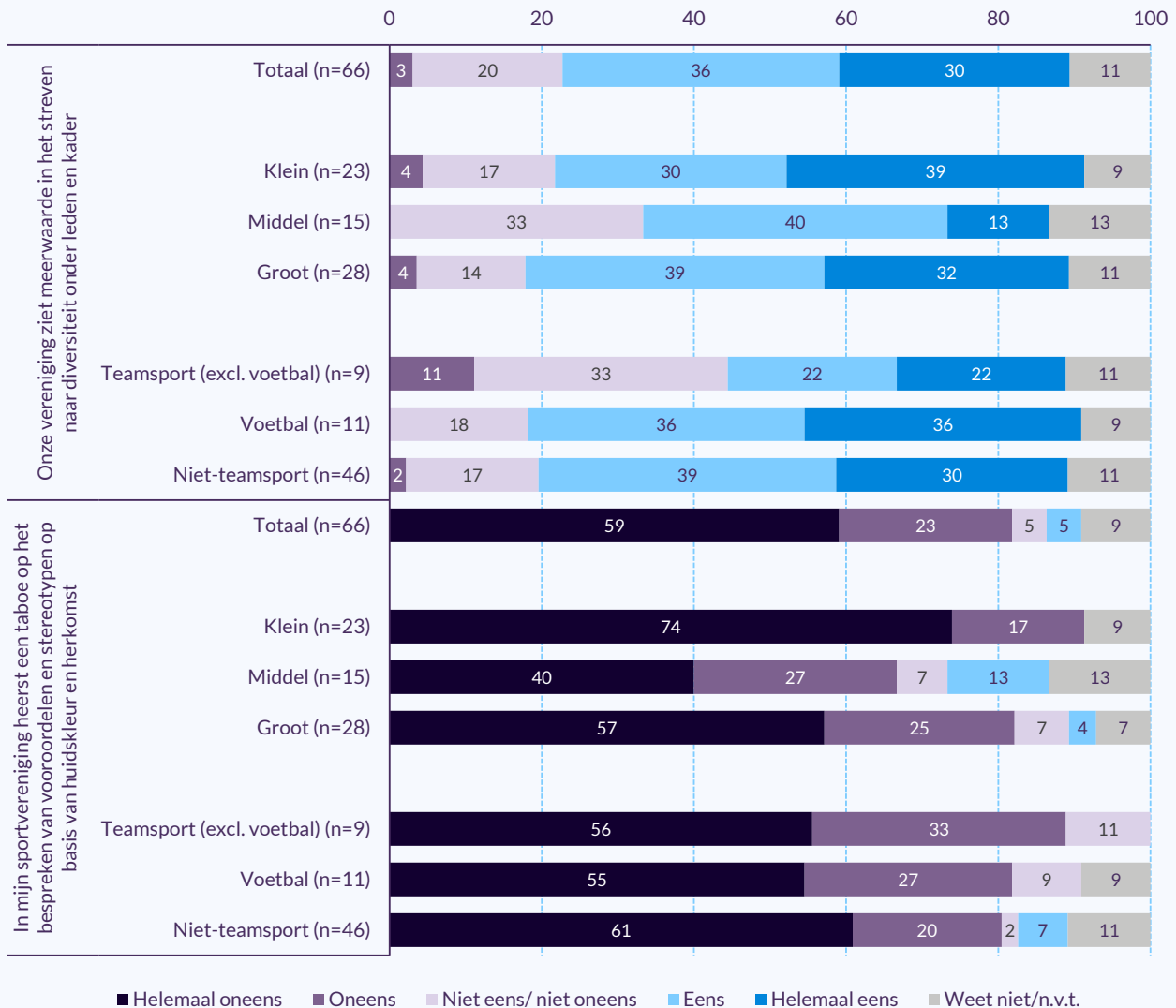
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Twee op de drie verenigingen in deze monitor geven aan meerwaarde te zien in het streven naar diversiteit onder leden en kader (67%, zie [figuur 8.9](#)). Slechts een aantal verenigingen geeft aan dat bij hen een taboe heerst op het bespreken van vooroordelen op basis van huidskleur en herkomst (9%). Dit zijn allemaal (middel)grote verenigingen.

Figuur 8.9

Mate waarin Arnhemse sportverenigingen meerwaarde zien in het streven naar diversiteit en de mate waarin er een taboe heerst op het bespreken van vooroordelen op basis van huidskleur en herkomst, uitgesplitst naar verenigingstype in 2024

(in procenten)

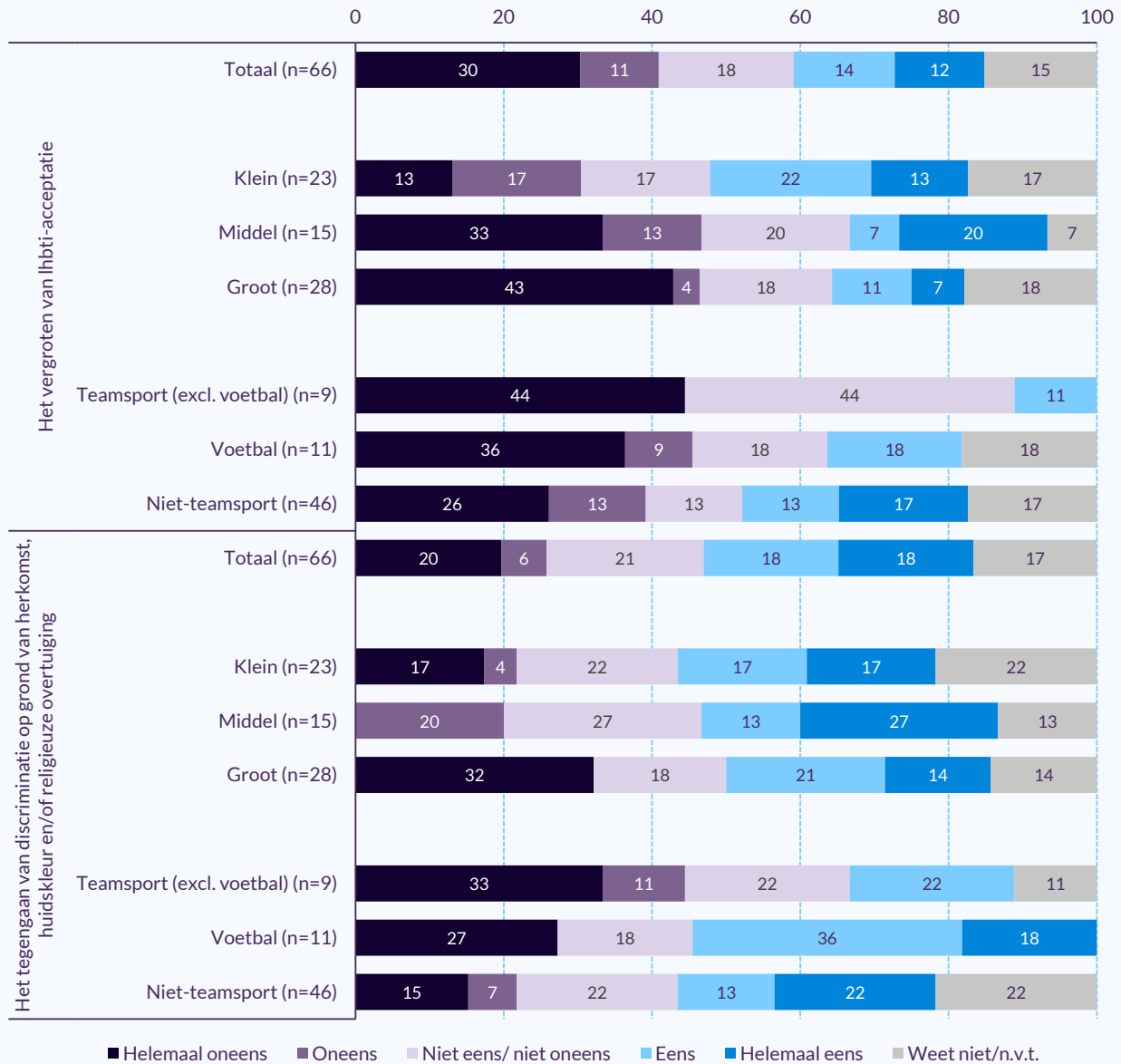
Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

De afgelopen twee jaar heeft een kwart van de verenigingen aandacht besteed aan het vergroten van lhbt-acceptatie (26%) en een derde aan het tegengaan van discriminatie (36%, zie [figuur 8.10](#)). Kleine verenigingen besteedden vaker aandacht aan lhbt-acceptatie dan (middel)grote verenigingen. Voetbalverenigingen schonken vaker aandacht aan het tegengaan van discriminatie dan andere sportverenigingen.

Figuur 8.10

Aandacht voor het vergroten van lhbt-acceptatie en/of het tegengaan van discriminatie op grond van herkomst, huidskleur en/of geloofsovertuiging bij Arnhemse sportverenigingen in de afgelopen twee jaar, uitgesplitst naar verenigingstype in 2024

(in procenten, n=66)

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025.

Bijlage 1 – Responsanalyse

Tabel B1.1

Responsanalyse sportverenigingen Arnhem naar type sport

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Binnensport	70	57%	33	50%
Buitensport	38	31%	23	35%
Beide	14	11%	10	15%
Totaal	122	100%	66	100%

Bron: Op basis van gegevens van Sportbedrijf Arnhem

Tabel B1.2

Responsanalyse sportverenigingen Arnhem naar verenigingsomvang

	Populatie		Responsgroep	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Klein (t/m 100 leden)	63	52%	25	38%
Middel (101 t/m 250 leden)	40	33%	25	38%
Groot (>250 leden)	19	16%	16	24%
Totaal	122	100%	66	100%

Bron: Op basis van gegevens van Sportbedrijf Arnhem

Bijlage 2 – Achtergrondkenmerken verenigingen

Tabel B2.1

Verdeling sportverenigingen in de gemeente Arnhem

(in aantallen en procenten)

	2024		2021		2019		2016		2012		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Vecht- en verdedigingssport	14	21	4	7	4	8	2	3	5	5	6	8
Voetbal	11	17	10	18	7	14	11	15	12	11	10	14
Multi- of omnisport	5	8	8	14	1	2	2	3	9	8	4	5
Tennis	5	8	4	7	2	4	5	7	8	7	3	4
Boksen	4	6	1	2	0	0	2	3	1	1	1	1
Volleybal	2	3	2	4	3	6	4	6	6	6	5	7
Zwemmen	2	3	2	4	3	6	3	4	4	4	2	3
Hockey	2	3	2	4	1	2	1	1	2	2	1	1
Duiksport	2	3	2	4	0	0	3	4	4	4	4	5
Gymnastiek	2	3	1	2	2	4	1	1	1	1	1	1
Turnen	2	3	1	2	1	2	2	3	1	1	1	1
Roeien	2	3	0	0	1	2	1	1	1	1	1	1
Korfbal	1	2	2	4	2	4	2	3	2	2	3	4
Schietsport	1	2	2	4	1	2	2	3	1	1	0	0
Tafeltennis	1	2	1	2	2	4	2	3	5	5	2	3
Handbal	1	2	1	2	1	2	2	3	4	4	2	3
Basketbal	1	2	1	2	1	2	2	3	2	2	2	3
Rugby	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
(Hand)boogschieten	1	2	1	2	1	2	1	1	1	1	0	0
Atletiek	1	2	1	2	1	2	0	0	1	1	1	1
Kanosport	1	2	0	0	1	2	1	1	1	1	0	0
Ultimate Frisbee	1	2	0	0	1	2	1	1	1	1	0	0
Scheren	1	2	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
Sjoelen	1	2	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Jeu de boules/petanque	0	0	1	2	1	2	3	4	2	2	2	3
Judo	0	0	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1
Fietsen/wielrennen	0	0	1	2	1	2	1	1	1	1	0	0
Waterpolo	0	0	1	2	1	2	1	1	1	1	0	0
Beachvolleybal	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0	0	0
Schaatsen	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Hengelsport	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Badminton	0	0	0	0	1	2	3	4	4	4	4	5
Triatlon	0	0	0	0	1	2	1	1	1	1	1	1
Schaken	0	0	0	0	1	2	0	0	3	3	2	3

Honk-/softbal	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	1	1
Vliegsport	0	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	0
Watersport, overig	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0	0	0
Aangepaste sporten	0	0	0	0	0	0	2	3	2	2	4	5
Hardlopen/trimmen	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
Taekwondo	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0	0
Klootschieten	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Zeilen	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Skatesport/skeeleren	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Wandelsport	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
Biljart	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0
Bowlen	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Dammen	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Dans	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0
Motorsport	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Skiën/snowboarden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Anders	1	2	2	4	1	2	1	1	10	9	4	5
Totaal	66	100	56	100	49	100	72	100	108	100	74	100

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Tabel B2.2

Verdeling type sportverenigingen Arnhem

(in aantallen en procenten)

	2024		2021		2019		2016		2012		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Team	21	32	23	41	20	41	25	35	35	32	27	36
Semi-individueel	28	42	16	29	7	14	19	26	35	32	23	31
Individueel	17	26	17	30	21	43	28	39	26	24	17	23
Onbekend	-	-	-	-	1	2	-	-	12	11	7	9
Totaal	66	100	56	100	49	100	72	100	108	100	74	100

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Tabel B2.3**Verdeling soort sportverenigingen Arnhem**

(in aantallen en procenten)

	2024		2021		2019		2016		2012		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Binnensport	35	53	20	36	21	43	26	36	41	38	30	41
Buitensport	26	39	27	48	23	47	38	53	40	37	30	41
Beide	5	8	9	16	4	8	5	7	7	7	5	7
Onbekend	-	-	-	-	1	2	3	4	20	19	9	12
Totaal	66	100	56	100	49	100	72	100	108	100	74	100

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Tabel B2.4**Verdeling accommodatiebezit sportverenigingen Arnhem**

(in aantallen en procenten)

	2024		2021		2019		2016		2012		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Sportaccommodatie en kantine	31	47	24	43	23	47	31	43	51	47	31	42
Sportaccommodatie	5	8	7	13	1	2	2	3	7	7	6	8
Kantine	2	3	5	9	5	10	2	3	11	10	11	15
Geen van beide	28	42	20	36	20	41	37	51	39	36	26	35
Totaal	66	100	56	100	49	100	72	100	108	100	74	100

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Tabel B2.5**Verdeling grootte sportverenigingen Arnhem**

(in aantallen en procenten)

	2024		2021		2019		2016		2012		2010	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Klein (≤100 leden)	23	35	13	23	16	33	24	33	41	38	29	39
Middel (101-250 leden)	15	23	16	29	10	20	17	24	23	21	18	24
Groot (>250 leden)	28	42	27	48	23	47	31	43	41	38	27	36
Onbekend	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	-	-
Totaal	66	100	56	100	49	100	72	100	108	100	74	100

Bron: Bevraging sportverenigingen gemeente Arnhem, 2024-2025, 2021, 2019, 2016, 2012 en 2010.

Niels Meulenbroeks
n.meulenbroeks@mulierinstituut.nl

Janine van Kalmthout
j.vankalmthout@mulierinstituut.nl